

Årsmøtesak 1 2019
Styrets beretning for 2017 og 2018

Styrets beretning for årsmøteperioden 2017-2019 for Nordland Arbeiderparti

Styrets arbeid 2017-2019 og viktige møter

Nordland Arbeiderparti har avviklet 16 styremøter i årsmøteperioden, og det har vært behandlet 69 saker pr 18.2.2019. Det har vært avholdt representantskap i mars 2018 og november 2016. I tillegg ble det avholdt nominasjonsmøte og ekstraordinært årsmøte i november 2018. Det ekstraordinære årsmøtet behandlet fylkesvalgprogram for 2019-2023.

Styret

Navn	Rolle	Kommune
Bjørnar Skjæran	Leder/Landsstyret/AU	Lurøy
Ida Pinnerød	Nestleder/Landsstyret/AU	Bodø
Rune Edvardsen	AU/ 1.vara landsstyre	Narvik
Siv Dagny Aasvik	Kvinnekontakt, vara landsstyre	Hadsel
Tommy Nystad	Styremedlem/2. vara landsstyre	Rana
Sandra Tønne	Studieleder	Træna
Silje Nordgård	Styremedlem	Gildeskål
Martin Skjefstad, erstattet av Tom Vidar Karlsen, Fauske, høsten 2018	Styremedlem	Vega
Laila Jusnes Kristiansen	Styremedlem	Moskenes

Varamedlemmer til styret

Navn	Varamedlemmer innkalles (om mulig) slik at kjønnsbalansen i styret ivaretas.	Kommune
Tom Vidar Karlsen	1. vara menn	Fauske
Hans Fredrik Sjørdal	2. vara menn	Flakstad
Ronny Sommerro	3. vara menn	Nesna
Sigurd Jakobsen	4. vara menn	Sortland
Øystein Mathisen	5. vara menn	Bodø

Navn		Kommune
Maya Sol Sørgård	1. vara kvinner	Bodø
Tina Denstad	2. vara kvinner	Narvik
Linda Eide	3. vara kvinner	Rana
Karianne Bråthen	4. vara kvinner	Øksnes
Evyr Røymo	5. vara kvinner	Steigen

Øvrige tillitsvalgte 2017-2019

Nominasjonskomiteen

Navn	Rolle	Kommune
Geir Waage	Leder	Rana
Tove Mette Bjørkmo	Nestleder	Sortland
AUF representant	AUF har en plass	
LO	LO har en plass	
Morten Melå		Bodø
Siv Helen Sigerstad		Alstahaug
Roger Bergersen		Narvik
Siv Anita J. Brekke		Fauske
André Møller		Vega

Vara til nominasjonskomiteen

Navn	Varamedlemmer innkalles (om mulig) slik at kjønnsbalansen ivaretas.	Kommune
Remi Solberg	1. vara	Vestvågøy
Anne Wiik	2. vara	Gildeskål
Bjørn Ivar Lamo	3. vara	Grane
Aud Ljunggren	4. vara	Narvik
Arild Kjerpeseth	5. vara	Meløy

Utsendinger til landsmøtet 2017

	Navn	Rolle	Kommune
1.	Tomas Norvoll	Delegasjonsleder	Bodø
2.	Sonja Steen	Nestleder delegasjon	Sortland
3.	Geir Waage		Rana
4.	Rita Lekang		Bodø
5.	Eirik Sivertsen		Bodø
6.	Emelie Johansen	AUFs leder	Vestvågøy
7.	Simon Johnsen		Vestvågøy
8.	Åsunn Lyngedal		Narvik
9.	Rune Krutå		Vesfn
10.	Siv Dagny Aasvik		Hadsel
11.	Tore Jakobsen		Rana
12.	Silje Nordgård		Gildeskål
13.	Arild Inga		Sortland
14.	Andrine Oppegaard		Sømna
15.	Hans Fredrik Sjørdal		Flakstad
16.	Viktoria Langø		Træna
17.	Bård Anders Langø		Alstahaug
18.	Lisbeth Selstad Amundsen		Meløy

Vara til landsmøtet 2017

Navn	Varamedlemmer innkalles (om mulig) slik at kjønnsbalansen ivaretas.	Kommune
Øystein Mathisen	1. vara	Bodø
Tora Dalheim	2. vara	Vestvågøy
Roger Bergersen	3. vara	Narvik
Britt Helstad	4. vara	Bindal
Bjørn Ivar Lamo	5. vara	Grane
Alessia Reina	6. vara	Bodø
Sigurd Stormo	7. vara	Meløy
Karianne Bråthen	8. vara	Øksnes
Lars Evjenth	9. vara	Sørfold
Linda Eide	10. vara	Rana
Remi Solberg	11. vara	Vestvågøy
Trude Hagland	12. vara	Evenes

Tom Vidar Karlsen	13.vara	Fauske
Maya Sol Sørsgård	14.vara	Bodø
Jimmy Losvik	15.vara	Rana
Lisbeth Berg-Hansen	16.vara	Bindal
Andrè Møller	17.vara	Vega
Anna Ljunggren	18.vara	Narvik

Valgkomite for 2015-2017

Navn	Rolle	Kommune
Anna Ljunggren	Leder	Narvik
Tomas Norvoll	Nestleder	Bodø
Sonja A. Steen		Sortland
Geir Waage		Rana
Rita Lekang	LO	Bodø
AUF	AUF	AUF

Varaliste valgkomité

Arnt Frode Jensen		Herøy
Hild Marit Olsen		Bodø
Remi Solberg		Vestvågøy

Valgkomité 2017-2019

Sonja Steen	Sortland, leder
Tomas Norvoll	Bodø, nestleder
Rune Krutå	Vefsn
Emelie Johansen	Sittende leder av AUF i Nordland
Torny Pedersen	Fauske
Kjell-Idar Juvik	Hemnes
Arne Reiersen	Vestvågøy

Vara til valgkomitéen:

Roger Bergersen	Narvik
Siv Helen Sigerstad	Alstadhaug
Sigurd Stormo	Meløy

Økonomi

Nordland Arbeiderparti har god kontroll på økonomien. Årsresultatet for 2017 ble på kr 270 444. Beløpet ble overført egenkapital. Egenkapitalen pr 31.12.2015 var kr 8 864 270. Årsresultatet for 2018 ble på kr 805 455. Beløpet ble overført egenkapital. Egenkapitalen pr 31.12.2018 var kr 9 669 725. For ytterlig informasjon vises det til regnskap for 2017 og 2018.

Nordland Arbeiderparti eier en leilighet, som brukes til pendlerbolig for et styremedlem. Nordland Arbeiderparti har ikke fast ansatte medarbeidere, fylkessekretærene er tilsatt av Arbeiderpartiet sentralt. I forbindelse med tidsavgrensede prosjekt, som valgkamp, hender det at det ansettes medarbeidere midlertidig. Arbeidsforholdene termineres da når valgkampen er over. Nordland Arbeiderparti driver ikke med forurensende virksomhet.

Samarbeid og koordinering

Nordnorsk samarbeid

Styret har i perioden fortsatt arbeidet med å styrke det nordnorske samarbeidet mellom fylkespartiene. I samarbeidet inngår partiledelsen/landsstyremedlemmene, de fremste fylkespolitikere, sametingsrepresentanten og stortingspolitikere. Fylkessekretærene deltar. Møtevirksomheten finner sted i forkant av Arbeiderpartiets landsstyremøter, det vil i praksis si to ganger i året. Sakene dreier seg ofte om koordinering i forhold til nordnorske interesser i saker til landsmøte, landsstyre og sentralstyre. Styrene i de nordnorske fylkespartiene har en årlig styresamling, med skiftende vertskap.

Fagligpolitisk samarbeid

Det faglig politiske samarbeidet i samarbeidskomiteen i Nordland omfatter de regionalt representerte forbund og sammenslutninger i LO på LO-Huset. Det vil si LO Stat, Fagforbundet, Handel og Kontor, Fellesforbundet og LOs distriktskontor. I tillegg har Industri Energi møtt. I dette samarbeidet inngår partiledelsen i Nordland Arbeiderparti, de fremste frikjøpte fylkespolitikere, stortingsrepresentantene og fylkessekretærene. Sakene varierer etter behov, alt fra orienteringer av ulikt slag til valgkampkoordinering. Samarbeidskomiteen er en arena der deltakerne fra både politisk og faglig side kan ta opp aktuelle problemstillinger til drøfting. Samarbeidskomiteen er ikke en vedtaksfør komite, drøftingene som foregår preges av åpenhet og samarbeid knyttet til felles interesser av faglig politisk karakter.

I 2017 og 2018 har oppfølging av sentralt inngått samarbeidsavtale mellom Fagforbundet og Arbeiderpartiet blitt fulgt opp lokalt av Fagforbundet Nordland og Nordland Arbeiderparti gjennom besøk og samarbeidsmøter. Samarbeidet har vært omfattende og konstruktivt, og har bidratt til bedre faglig politiske samarbeidsforhold i Nordland. Dette arbeidet fortsetter i 2019 og videre.

Gjennom samarbeidsmøtene og deltakelse på årsmøter og representantskap i samarbeidsorganisasjonene har vi både i Nordland fylkeskommune og i mange kommuner oppnådd gode resultater på viktige områder. Blant annet kan det nevnes at fylkeskommunen og mange kommuner har vedtak om «samfunnsansvar ved anskaffelser», det har vært styrket arbeid knyttet til

motstand mot midlertidige arbeidskontrakter, andelen lærlinger har økt kraftig i kommunal sektor og det er iverksatt mange tiltak for å oppnå heltidsarbeidsplasser i kommunene.

Andre samarbeidsrelasjoner

Etter initiativ fra Fagforbundet Nordland har Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt gjennomført to årlige møter på partiledernivå, sammen med ledelsen i Fagforbundet Nordland. Formålet med samarbeidet er å etablere en arena for å samordne de rødgrønne partiene på venstresiden bedre, for å forsterke fronten mot en kraftfull høyreside. Innretning på valgkampen har også vært tema for møtene, i tillegg til arbeidslivspolitikken.

I tillegg til dette har Nordland Arbeiderparti en omfattende representasjon på ulike organisasjoners årsmøter, representantskap og lignende. Ut over LO-forbundenes møter er det særlig Nordland Fylkes Fiskarlag og Nordland Bondelag som har vært prioritert på den næringspolitiske siden.

Skoleringsaktiviteten

Nordland Arbeiderparti har et ambisiøst skoleringsbudsjett, som i praksis gir svært godt grunnlag for gode skoleringer for kommunepartiene/medlemmene. I 2017 ble det gjennomført valgkampskoleringer i forhold til stortingsvalget 2017, disse ble tilbudt regionalt. I 2018 ble det lansert et nytt skoleringsopplegg fra partiet sentralt, «grunnskoloring», og dette ble godt mottatt over hele landet. I Nordland ble det gjennomført grunnskoloring for alle fylkets regioner i uke 15, uke 16, uke 18 og uke 19. Resultatet av dette var at samtlige kommuneparti hadde fått tilbud om skoleringsmodulen, selv om langt fra alle deltok. Formålet med denne «fase 1» av grunnskoloringen var å legge grunnlaget for lokale skoleringer i kommunepartiene, der deltakerne på de regionale samlingene skulle gjøre tilsvarende jobb lokalt. Det er uklart hvor mange kommunepartier som fulgte opp dette. Nordland Arbeiderparti valgte å gjennomføre en «fase 2» grunnskoloring uke 45-48 i regionene. Her ble hovedfokus satt på det nye medlemssystemet og de digitale verktøyene i «Mitt Arbeiderparti». Skoloringene var generelt sett godt besøkt.

Stortingsvalget 2017

Valgresultatet i 2017 ble langt dårligere enn våre målsettinger. Arbeiderpartiet tapte over hele landet, og mest i distriktsfylkene. I Nordland endte vi på 26,5%, for første gang under det nasjonale resultatet. Målsettingen var fire representanter på nordlandsbenken, men vi klarte bare to. Våren 2017 varierte målingene mellom tre og fire.

Partiet har gjennomført ei grundig evaluering, der alle medlemmene fikk delta i en medlemsundersøkelse, og der flere velgerundersøkelser ble gjennomført. Styret i Nordland Arbeiderparti, sentralstyret og landsstyret har brukt mye ressurser på å gjennomgå valgresultatet og evalueringen, og på å ruste partiet for å komme sterkt tilbake ved valgene i 2019 og 2021.

Nordland Arbeiderparti og de fleste kommunepartiene gjennomførte en god valgkamp, med høy innsats og stort engasjement. Samarbeidet med AUF og fagbevegelsen var godt. Valgkampen ble gjennomført

med daglige målinger fra første halvdel av august, som alle pekte i retning av et dårlig resultat. Det er på denne bakgrunnen grunn til å fremheve den imponerende innsatsen vår partiorganisasjon la ned helt fram til valgdagen. Vi sto løpet helt ut – sammen!

Gjennom hele valgkampen var valgkampsentralen på LO-huset bemannet, men vi prioriterte besøk ut til kommunepartiene enda høyere enn tidligere. Så godt som alle kommunene fikk besøk av stortingskandidater, partiledelse eller fylkesråder, og de største og mest aktive kommunepartiene fikk mange besøk.

I valgkampstrategien prioriterte vi å satse mer på husbesøk, og å bli bedre digitalt. Resultatet på antall husbesøk viser at vi lyktes med å øke innsatsen mange steder, men vi har mye å gå på før vi er der vi skal være. Gode velgermøter er det viktigste virkemiddelet i valgkampen. Digitaliseringen ble bare delvis vellykket. Vi må forsterke denne satsingen i den kommende valgkampen, da mer og mer av kommunikasjonen med velgerne flyttes fra tradisjonelle medieplattformer til digitale.

Endringer i Nordland Arbeiderpartis organisasjon i forbindelse med kommunereformen

I forbindelse med sammenslåing av kommunepartiene Tysfjord Arbeiderparti, Ballangen Arbeiderparti og Narvik Arbeiderparti, så skal Tysfjord og Ballangen opphører sin virksomhet som kommuneparti. De omgjøres til arbeiderlag/partilag og tas opp i Narvik Arbeiderpartis organisasjon. Disse partilagene skal også ivareta de tidligere kommunepartiernes forpliktelser overfor kommunestyregruppene i Tysfjord og Ballangen. Det har i hele sammenslåingsprosessen vært forutsatt at de nye arbeiderlagene beholder aktiva og passiva i den videre drift.

I forbindelse med sammenslåingen av kommunepartiene Skånland Arbeiderparti (Troms) og Tjeldsund Arbeiderparti (Nordland) er det en tilsvarende situasjon. Forskjellen er at begge kommunepartiene skal inngå i Troms Arbeiderparti med navnet Tjeldsund Arbeiderparti. Det er også her forutsatt at de beholder sine aktiva og passiva i forbindelse med det framtidige arbeidet.

Sekretariatet har ikke nøyaktige tall tilgjengelig for disse kommunepartiernes del med hensyn til drift og balanse, men det dreier seg om beskjedne beløp. Sekretariatet vurderer det som både unødvendig og uhensiktsmessig å skape en diskusjon rundt hvorvidt kommunepartiene som oppløses/skifter organisasjonsnivå eller endrer fylkestilknytning skal overføre alle aktiva og passiva til fylkespartiet, og mener at de bør få beholde sine eiendeler til den videre drift.

Vedtak: Tjeldsund Arbeiderparti og Ballangen Arbeiderparti får beholde sine aktiva og passiva i forbindelse med endring av organisasjonstilknytning og organisasjonsformer. Tysfjord Arbeiderparti sine aktiva og passiva deles etter medlemstall mellom Narvik Arbeiderparti og Hamarøy Arbeiderparti. Nordland Arbeiderparti forutsetter at midlene brukes til alminnelig drift i henhold til Arbeiderpartiets vedtekter og retningslinjer.

Uttalelser foreslått fra styret til representantskapet 2018

Fylkene må få flere oppgaver og større myndighet

Første del av regionreformen handlet mest om grenser og tvang. Arbeiderpartiet mener at både kommune- og fylkesstrukturen skal basere seg på frivillighet, og har tillit til at kommunene og fylkeskommunene selv kan vurdere hva som skal til for å løse de oppgavene de står overfor. Vår holdning er derfor at frivillighetslinjen må gjelde helt ut, for alle kommuner og fylker.

Ekspertutvalget la i februar 2018 fram sitt forslag til nye oppgaver for fylkene. Utvalgets forslag representerer en historisk mulighet til å styrke det regionale folkevalgte nivået, først og fremst ved at oppgaver som ligger til departementer, direktorater og fylkesmenn kan overføres til fylkene. For at regionreformen skal bli en demokratireform, er det avgjørende at fylkene både tilføres flere oppgaver og økt myndighet. Det vil også sikre at befolkningen har en sterkere tilhørighet og forståelse av at de både bor i en kommune og i en fylkeskommune.

Ekspertutvalget foreslår viktige grep for å styrke fylkeskommunen som nærings og samfundsutvikler. Det er både riktig og viktig at næringsutviklingen i enda større grad kobles til forskning, kompetanseutvikling og virkemiddelforvaltning. Arbeiderpartiet understreker at denne reformen ikke handler om Innovasjon Norge eller Siva, men om hvordan vi kan få mer innovasjon og næringsutvikling i Norge. Da må vi bygge opp om de regionale fortrinnene i de ulike fylkene.

Det er også viktig at fylkeskommunen gjennom utvalgets forslag får en utvidet rolle innen kompetanse og integrering. Karriereveiledning og kartlegging av regionale kompetansebehov må i større grad kobles til det regionale arbeidslivets behov.

Ekspertutvalget forslår også at fylkeskommunene gis utvidet ansvar innen barne- og ungdomsarbeid, folkehelse og miljøforvaltning. Arbeiderpartiet mener det er viktig at fylkeskommunene får et størst mulig gjennomgående ansvar innen alle de oppgavene som legges til fylkene. Det vil derfor blant annet være hensiktsmessig å vurdere hvorvidt fylkene også skal få ansvar for barnevernet.

Det er positivt at fylkeskommune i nord gis et utvidet mandat i norsk nordområdepolitikk. For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at fylkene i nord er likeverdige innen dette politikkområdet. Det vil derfor være hensiktsmessig at virkemidler innen Arktis 2030 forvaltes av begge fylkene i nord.

Arbeiderpartiet er opptatt av at forholdet til regional stat videreutvikles. Det vil være et av de viktigste suksesskriteriene for en vellykket reform. Det er positivt at utvalget understreker viktigheten av at regional planlegging må styrkes som et virkemiddel. Aktiv deltakelse fra statlige sektorer er helt nødvendig for at plan- og bygningsloven skal fungere etter intensjonen. Samtidig er det viktig at organisering av regional stat i hovedsak organiseres slik at de følger de nye fylkesgrensene.

Det er viktig fylkeskommunene i all hovedsak finansieres gjennom frie inntekter. Det bygger opp om fylkeskommunens rolle som demokratisk organ og deres samfunnsutviklerrolle.

Det er positivt at fylkeskommune i nord gis et utvidet mandat i norsk nordområdepolitikk. For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at fylkene i nord er likeverdige innen dette politikkområdet. Det vil derfor være hensiktsmessig at virkemidler innen Arktis 2030 forvaltes av begge fylkene i nord. Det er også en klar internasjonal trend at regionene styrkes, og at de regionale perspektivene tillegges mer vekt. Både FN og EU følger denne linjen i sitt arbeid, og dette innebærer også et politisk potensial for regionene i Norge. Både i forhold til nordområdepolitikken, som har en utenrikspolitisk forankring, og i forhold til andre deler av de internasjonale relasjonene som regionene er engasjert i.

Bredbånd til hele landet

I fremtiden vil alt som kan digitaliseres bli digitalisert. Derfor må alle ha tilgang på bredbånd. Med dagens manglende prioritering av bredbåndsutbygging er vi i ferd med å få et digitalt klasseskille mellom by og land. Det kan ikke Arbeiderpartiet akseptere. I byer og større tettsteder skjer utbyggingen «av seg selv», fordi det er markedsmessig grunnlag for private aktører til å føre fram bredbånd til bedrifter, offentlige bygg og husholdninger. Utenfor tettbygde strøk er det ikke slik, og her må samfunnet ta et større ansvar.

Mulighetene som følger av en framtidsrettet digital infrastruktur er omfattende, og vil være et viktig bidrag til økt verdiskaping og levende lokalsamfunn i hele landet. Det er derfor sentralt at myndighetene ser på den digitale infrastrukturen som et offentlig ansvar, og at finansieringen blir deretter. På samme måte som når veier, flyplasser, jernbane, kraftlinjer og annen infrastruktur etableres, må digital infrastruktur etableres, vedlikeholdes og videreutvikles fortløpende.

Regjeringen har foreslått bare omlag 100 mill årlig til formålet i sin regjeringstid, noe som ikke kan kalles ei satsing. Arbeiderpartiet la i sitt alternative forslag til Nasjonal Transportplan inn 6 mrd til ei satsing på bredbånd. Ei slik satsing vil representere et nødvendig og etterlenget taktskifte for utbygging av bredbånd til hele landet.

Energiressursene må gi større lokale ringvirkninger

Norsk kraftproduksjonen er fornybar og utslippsfri. Dette er en enorm ressurs, som er avgjørende for overgangen til et samfunn med lavere utslipp. Arbeiderpartiet vil være garantist for at vannkrafta også i framtida skal tilhøre fellesskapet. Eierskapet til norskevannkraftressurser må ligge fast og minst to tredjedeler skal være offentlig eid.

Norske myndigheter skal ha selvstendig kontroll over forvaltningen av energiressursene i Norge. Nordland Arbeiderparti er mot nye utenlandskabler for eksport av kraftressurser.

Nordland har en betydelig andel av nasjonens vannkraftproduksjon. Dette er et fortrinn som må utnyttes bedre enn tidligere for å skape større lokale ringvirkninger.

Samtidig bør Nordland bli et foregangsfylke for større lokal videreforedling og økt industriell utnyttelse av den fornybare energien. En hovedoppgave i det grønne skiftet vil være å ta vår fornybare kraft i bruk på en bedre måte, for å oppnå økt verdiskaping og reduserte utslipp.

Det er også store muligheter for å øke kraftproduksjonen i Nordland.

Tilgang til fornybar kraft gjennom vannkraften har bidratt til utviklingen av en konkurransedyktig kraftforedlende industri i hele Norge. Industrien skaper store verdier og mange arbeidsplasser. Industriell utnyttelse av fornybare kraftressurser er nøkkelen til gode arbeidsplasser i industrien, og en målrettet satsing kan gi både bærekraftige industriarbeidsplasser og nullutslippsløsninger på andre samfunnsområder.

Nullutslippsløsninger blir i stadig større grad tilgjengelige, også innenfor områder som tungtransport og skipsfart, men det finnes i dag ingen omfattende virkemidler. Nordland Arbeiderparti mener at etablering av et CO2-fond må kunne gi tilskudd til merkostnader ved investering i busser/lastebiler som bruker null- og lavutslippsteknologi, som for eksempel biodrivstoff, biogass, elektrisitet eller hydrogen. Det må også utvikles finansieringsmodeller som sikrer framføring av nødvendig kapasitet til lading av el-fly og el-ferger langs hele kysten vår.

Nordområdene – arena for verdiskaping!

Nordområdene er en arena for store ambisjoner. En aktiv nordområdepolitikk er viktig ikke bare for landsdelen, men for Norge. Derfor er nordområdene det viktigste strategiske satsingsområdet til Arbeiderpartiet.

Nordområdene fortjener et større fokus enn det som ligger i regjeringens «et viktig satsingsområde». Norge må igjen innta lederrollen i nord. Norge har lenge vært i front når det gjelder kunnskap og utvikling i nord, men regjeringen har ikke gjort nok for å sikre Norges interesser. Det krever hardt arbeid, og klare prioriteringer å beholde lederposisjonen i nord. De samme utviklingstrekkene vi så da Arbeiderpartiet lanserte vår første nordområdesatsning har forsterket seg de siste årene. Økonomien flytter nordover. Naturressurser i kombinasjon med ny teknologi og høy kompetanse gir store muligheter. I sterkere grad enn på lenge ser vi hvordan strategiske satsinger i innenrikspolitikken har betydning for utenrikspolitikken, og omvendt.

Arbeiderpartiet vil satse på industri i nord. Havet, mineralforekomster, vann, vindkraft og petroleum gir store industrielle muligheter. Vi har flere naturgitte fortrinn. Naturressurser i kombinasjon med teknologi og høy kompetanse gir store muligheter for fremtiden, og Norge har en sterk industrikultur vi vil bygge videre på. Samspillet mellom de store industribedriftene og leverandørindustrien er avgjørende for å utvikle framtidens industri i nord. Vi vil legge til rette for industriell utnyttelse av vannkraftressursene, da kraftforedlende industri gir høyere verdiskaping og sysselsetting enn eksport alene. Derfor sier vi nei til flere utenlandskabler. Sjømatindustrien må også utvikles videre, både knyttet til havbruk og fiskeri. Vi vil også legge til rette for kraftforedlende digitalindustri i nord.

Oljen og gassen på norsk sokkel er verdifulle ressurser som til hører fellesskapet. Arbeiderpartiet er spesielt opptatt av at petroleumsaktiviteten i nord skal gi sterkere ringvirkninger lokalt og vil stille strengere krav til oljeselskapene om dette.

De norske nordområdene er rike på naturressurser og har et betydelig overskudd av energi. Det er også store muligheter for å øke kraftproduksjonen. Nordland Arbeiderparti mener det er knyttet en sosial kontrakt til fellesskapets ressurser i nord. Utnyttelse fornybare naturressurser på land og til havs blir stadig viktigere, og livskraftige lokalsamfunn er en forutsetning for at dette kan skje på en bærekraftig måte. Utnyttelse av ressursene i nord må derfor gi betydelige lokale og regionale ringvirkninger. Foredling av ressursene gjennom industriell utnyttelse må være en hovedstrategi for framtidens næringspolitikk.

For å nå disse målene, må vi øke kompetansen i nord. Vi må styrke kunnskapsmiljøene, både gjennom å sikre god arbeidsdeling mellom universitetene i nord, og utvikle bedre samspill mellom alle relevante kunnskapsmiljøer. Videregående opplæring må tilpasses arbeids- og næringslivets behov, og det må innføres en lærlingegaranti.

Det er et statlig ansvar å legge til rette for gode transportløsninger fra kyst til marked, og fylkeskommunene må settes i stand til å utvikle fylkesveinettet, inkludert fylkesfergene, i samme takt som det statlige vei- og jernbanenettet. Jernbane avgjørende for eksport av fersk fisk fra Nordland. Dette er en miljøvennlig løsning som må ha kapasitet for framtida.

Uten tilgang til markedet kan ikke nordområdene nå sitt potensiale for verdiskapning. Mye skal eksporteres, og havnene våre sammen med Nordlands to jernbaner kan spille en viktig rolle for overgangen til en mer miljøvennlig transport. Dobbeltspor på Ofotbanen er den mest lønnsomme investeringen vi kan gjøre for eksport av mineraler og fersk fisk. Bedre kapasitet og vedlikehold på Nordlandsbanen vil bety mye både for industri og forsyning av Nordland. Veien vil alltid være viktigst for næringslivet i nord, og veinettet i nord har store udekkede behov.

Fisken skal skape verdier langs kysten

Nordland Arbeiderparti mener at fisken tilhører folket og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Forutsigbar forvaltning og lønnsomhet i fangstleddet og i landindustrien, skal skape trygge helårsarbeidsplasser både i fiskeflåten og på land, og derigjennom verdier i kystsamfunnene våre.

Havressursloven, Deltakerloven og Fiskesalgslagen utgjør grunnmuren i norsk fiskeripolitikk. Angrepene på lovverket gjennom Høyre og FrP sitt ønske om å fjerne pliktene og dispensere fra deltakerloven må stanse.

Nordland Arbeiderparti ønsker en variert flåte. Dette gir en rettferdig fordeling av fiskeressursene og sikrer råstoff til fiskeindustrien og forbruker. Ved å beholde trålstigen, ligger fordelingen mellom trål og andre fartøygrupper fast. Nordland Arbeiderparti er mot strukturering av fartøy under 11m. Åpen gruppe er en viktig rekrutteringsarena, fordi den gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare båter med kvote. Nordland Arbeiderparti mener det i tillegg må etableres bedre finansieringsordninger for ungdom som ønsker å investere i fartøy og kvoter. Antallet rekrutteringskvoter må økes.

Fiskeripolitikken må bidra til jevnere råstofftilgang gjennom hele året, for å sikre driftsgrunnlaget for både mottaksanlegg og industribedrifter. Alle ledd i fiskerinæringen må være lønnsomme, og for landindustrien kan det tilsi større fleksibilitet med hensyn til hvor råstoffet landes og hva som produseres hvor. Aktivitetsplikten må likevel ligge fast.

Fiskerihavnene er avgjørende infrastruktur for sjømatnæringene, og gode havner er et være eller ikke være for både flåten og landindustrien. Høyres og FrPs havnepolitikk har skapt stor usikkerhet langs kysten, og Nordland Arbeiderparti mener det er avgjørende at ordningen med finansieringen av statlige fiskerihavner videreføres. Nytt design og ny teknologi innen fiskeriene

er viktig for Nordland Arbeiderparti for å skape en mer lønnsom, energieffektiv og sikker næring. Infrastrukturen i havnene våre må imøtekomme framtidens behov når det kommer til dybde, ladestasjoner for hybride båter og nødvendige anlegg på land.

Fiskeripolitikken må bidra til jevnere råstofftilgang gjennom hele året, for å sikre driftsgrunnlaget for både mottaksanlegg og industribedrifter. Alle ledd i fiskerinæringen må være lønnsomme, og for landindustrien kan det tilsi større fleksibilitet med hensyn til hvor råstoffet landes og hva som produseres hvor. Aktivitetsplikten og helårlige forpliktende avtaler om levering og bearbeiding av råstoff må likevel ligge fast.

Ringvirkninger fra oppdrett

Forliket i Stortinget om etablering av et havbruksfond er et skritt i riktig retning. Dessverre fungerer ikke fondet godt nok i forhold til intensjonen. Derfor bør den snarest mulig erstattes av en ordning som er uavhengig av produksjonsvekst. Inntektene til havbruksfondet er kun basert på vekst, innenfor eksisterende og nye konsesjoner. Dermed vil inntektene til kommuner som stiller nødvendig areal til disposisjon for havbruksnæringen være avhengig av vekst i den samlede produksjonen.

Arbeiderpartiets holdning er at vertskommunene må sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen, også når det ikke er vekst. Det skal være betydelige lokale og regionale ringvirkninger av oppdrett. Nordland Arbeiderparti mener dette kan gjennomføres ved at havbruksfondet erstattes av en arealavgift, produksjonsavgift, avgift på ubearbeidet fisk eller lignende.

God kommuneøkonomi gir bedre velferd

Statens overføringer til fylkeskommunene og kommunene er forutsetningen for at befolkningen skal ha tilgang på gode velferdstjenester, en god skole og god infrastruktur. Det er stort vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene, betydelig behov for utbedring av tunneler og utskifting av ferjemateriell. Nordland arbeiderparti mener at disse tjenestene best ivaretas så nær befolkningen som mulig.

Kommunal sektor må da tilføres nok midler slik at de settes i stand til å produsere gode tjenestene, med god kvalitet og i tilstrekkelig omfang. Et særdeles viktig element er at kommunesektoren har forutsigbarhet til sine inntekter. Planlegging og iverksetting av kommunale tjenester og investeringer tar tid, og da må man se lenger enn et budsjettår.

Nordland arbeiderparti er bekymret for den økende sentraliseringen som inntektssystemet bidrar til. Det legges stadig større vekt på antall innbyggere i inntektssystemet og mindre vekt på bosetningsmønster. Man venter også næringslivets behov for kommunale tjenester for lite. Nordland arbeiderparti mener vi skal ha så likeverdige tilbud som mulig til befolkningen, uansett i hvilken kommune man bor i. Regjeringen setter denne verdien under press. Nordland arbeiderparti mener inntektene til kommunal sektor må betydelig styrkes og langsiktigheten for inntektene må bedres.

Marin forsøpling og miljøskadelig plast

Marin forsøpling er en av våre største miljøutfordringer. Et stort antall fugler, fisk og dyr dør hvert år som en følge av skader fra marint avfall. Fiskeri og oppdrettsnæringen, petroleumsvirksomhet og skipsfart har et spesielt ansvar for å hindre marin forurensing. Nordland Arbeiderparti mener det er viktig å både forebygge og jobbe for opprydding av marin forsøpling. Plast brytes ikke ned slik som organisk materiale gjør. Plast inneholder en rekke miljøgifter som brytes ned i mindre biter (mikroplast) og kan til slutt ende på matfatet vårt. Ifølge avfallsbransjen havner 36.000 tonn søppel i havet i norske farvann. Ikke bare forurenses det havet, men det skader også det biologiske mangfoldet i sjøen og langs kysten. Nordland Arbeiderparti mener at det er viktig å redusere forbruket av plast. Mange land har innført forbud mot bruk av plastposer og plastservice. Dette burde Norge også gjøre. Vi må se etter materialer med nedbrytbare egenskaper til bruk i emballasjen og bedre vilkår for returordninger. Mange kommuner gjør mye bra for at vi skal gjenvinne og gjenbruke mer av det vi kaster, men for å løse denne store miljøutfordringen må vi jobbe både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Dette er viktig slik at kommende generasjoner har mulighet til å høste av havet, slik våre forfedre har gjort i generasjoner.

Tiltak som må vurderes for å redusere mengden av plastavfall:

- Globale oppryddingsprosjekt i havet.
- Tilskuddsordning for opprydding i strandsonen.
- Følge opp årlige opprenskingstokter langs kysten og i norske farvann
- Stimulere alle fiskefartøyer til å være involvert i «Fishing for Litter» -ordninger
- Styrke overvåking av strendene langs norskekysten for å få en oversikt over omfanget og utviklingen av problemene med forsøpling
- Satsning på nedbrytbar emballasje og vurdere forbud mot plastemballasje og gummigranulat som ikke er nedbrytbar.
- Returordning fra oppdretts- og fiskerinæring.
- Større satsning på avfallsmottak for skipstrafikken.
- Kommunale gebyr ved overtredelse av forsøpling.
- Øke panten på plastflasker.

- Tilskuddsordning for opprydning i strandsonen.
- Følge opp handlingsplanen mot marin forsøpling
- At olje -og miljøvernssenteret i Vågan og Hadsel får en nasjonal og internasjonal rolle i arbeidet mot marin forsøpling.

Et seriøst arbeidsliv

Det investeres for meget store beløp i Norge årlig, både innenfor privat og offentlig sektor. Ansvar som påligger privat og offentlig sektor i å fremme et seriøst arbeidsliv også gjennom investeringer, må tydeliggjøres. Myndighetene må sammen med partene i arbeidslivet arbeide aktivt med dette gjennom lov, forskrifter, holdninger og avtaler mellom partene i arbeidslivet. Et organisert, anstendig arbeidsliv er en grunnpilar i norsk økonomi. Beløpene som unndras statskassen i svart arbeid, estimeres til rundt 420 milliarder i året. Det er enorme summer som kunne vært brukt til helse, skole og kollektivtrafikk. Det er tapt velferd for oss alle.

Arbeidslivet er under press. Vi ser at rettighetene til arbeidstakerne blir svekket. Sosial dumping, økt bruk av innleie- og bemanningsbyrå og uoversiktlige selskapsformer er med på å svekke HMS-arbeidet, demokratiet på arbeidsplassen og maktbalansen mellom arbeidsgivere og arbeidstakere

Den selvstendige fagarbeideren er og har vært et konkurransefortrinn for Norge. Billig arbeidskraft, som ofte er ufaglært eller uten den selvstendige fagkompetansen, senker ofte både produktiviteten og kvaliteten. Når disse i tillegg utnyttes grovt og arbeidslivskriminaliteten avdekkes, medfører det at bransjene får et dårlig rykte og våre ungdommer skremmes fra å søke seg til yrkesfagene. Vi kan risikere å miste en generasjon med viktige fagarbeidere. Vi må utdanne framtidens arbeidstakere. Det må stilles krav til kommuner, fylkeskommuner og statlige aktører om å ta imot lærlinger. Det samme må gjelde praksis i høyere utdanning som sykepleiere og lærere og andre utdanninger som er omfattende i offentlig sektor i offentlige og privat sektor.

Et godt organisert arbeidsliv er avhengig av høy organisasjonsgrad. Utviklingen av løsere tilknytningsformer i arbeidslivet er et stort problem. Flere midlertidige kontrakter og mange deltidsstillinger kan føre til dårligere organisasjonsgrad. Et godt eksempel på dette er bemanningsbransjen, der "ansettes" man fast uten lønn mellom oppdrag. I helse og omsorg blir alt for mange ansatt i små stillingsstørrelser.

Nordland Arbeiderparti mener derfor at offentlige organisasjoner må forplikte seg til å vedta en plan for å sikre hele, faste stillinger. Det er viktig at det offentlige går foran, både med tanke på å sikre høy kvalitet og kontinuitet i tjenestene, men også i et likestillingsperspektiv.

Et av de viktigste tiltakene mot sosial dumping er å sørge for at offentlige innkjøp går foran og verner om et seriøst og lovlydig arbeidsmarked.

Nordland Arbeiderparti mener alle offentlige virksomheter må forplikte seg til å innføre seriøsitetskrav ved anbud og innkjøp, samt sikre etterlevelsen av kravene. Dette kravet må også stilles til private aktører. Partene i arbeidslivet og myndighetene må spille en aktiv rolle.

Det offentlige er vår største byggherre og vil passere 500 milliarder i offentlige anskaffelser. Vi kan ikke akseptere at anbud vinnes på laveste pris uten hensyn til verken kvalitet, kompetanse, lønns eller arbeidsvilkår.

Nordland Arbeiderparti mener at både offentlige og private aktører som driver seriøst og som bidrar til å utdanne framtidens arbeidstakere må premieres, og det må etableres systemer som sikrer at disse går foran useriøse aktører. Dette må avspeiles i offentlige innkjøp- og anbudsregimer, og innenfor det private næringsliv.

Slå ring om fellesskolen

Kompetanse og utdanning er grunnlaget for vekst og utvikling. Både for enkeltmennesket og for samfunnet. Arbeiderpartiet har alltid løftet frem verdien av fellesskolen, og kjempet for at alle skal få det samme grunnlaget for å leve gode liv. Fellesskolen er den beste garantien for lik og god opplæring til alle. Fellesskolen bidrar til å minske forskjeller og utjevne ulikhet, og er garantisten for et skoletilbud i hele Nordland. Nordland Arbeiderparti mener at regjeringens storstilte av åpning for flere privatskoler er en trussel mot dette. Like muligheter for skole og utdanning er avgjørende for å bygge et samfunn med små forskjeller.

Kompetanse og utdanning er også viktig for utvikling av Nordlandsamfunnet. Hvis vi skal lykkes med å øke verdiskapingen gjennom at næringslivet vårt klatrer høyere i verdikjedene, er økt kompetanse avgjørende. For mange skoler i Nordland har for mange ufaglærte lærere, for mange har falt ut av videregående opplæring, og for mange har ikke fått læreplass. Arbeidet for gode skoler, flere kvalifiserte lærere, økt gjennomføring i videregående skole og for flere læreplasser må derfor stå øverst på den politiske agendaen. Nordland Arbeiderparti vil derfor videreføre og forsterke den såkalte «Nordlandsmodellen».

Nordlandsmodellen virker

I 2017 lå Nordland for første gang over landsgjennomsnittet i andelen som får læreplass i fylket. Året ble et rekordår for formidlinger, ved at mer enn 1300 unge i Nordland fikk læreplass. Dette innebærer at arbeidslivet i Nordland nå tar inn den prosentvis største andelen

lærlinger i landet. Samtidig er det økning i antallet som gjennomfører videregående opplæring, det er færre som slutter, og resultatene i skolen blir bedre. Disse resultatene viser at Nordlandsmodellen virker.

Måltrettet arbeid for flere lærlinger gir resultater. Systematisk arbeid sammen med bedrifter, kommuner og andre for å få opp bevisstheten rundt det ansvaret vi har for at ungdommene våre får læreplass, bærer frukter. Dette er mulig fordi vi har tilpasset utdanningstilbudene bedre til arbeidslivets behov. Vi må også ha en god fordeling av tilbudene i fylket, som både møter arbeidslivets kompetansebehov og tilgangen på læreplasser. Det er nødvendig med en bedre vekting mellom yrkesfaglig og studieforbereidende utdanning, samtidig som vi tar høyde for nedgangen i antall elever og kuttene i overføringer til Nordland.

Fokuset på kvalitet og nærvær må også forsterkes. Kvaliteten på undervisningen som gis er avgjørende for resultatene, og elever som er på skolen gjør det bedre enn elever som ikke er der. Elever som følges tett opp har økt mulighet til gjennomføring. Nordland Arbeiderparti er derfor for ei fraværsgrense, og vil videreføre ordningen med elev-, lærling- og mobbeombud.

Læreplassgaranti og et arbeidsliv i endring

På tross av den positive utviklingen er det fortsatt for mange elever som ikke gjennomfører, og for mange som står uten læreplass. Nordland Arbeiderparti vil derfor arbeide for at det innføres en læreplassgaranti som innebærer at alle som er kvalifisert skal få en mulighet til å ta fagbrev. En læreplassgaranti er i praksis å ta ungdommene som ønsker yrkesutdanning på alvor. Nordland Arbeiderparti ønsker å gi dem de mulighetene de fortjener, også fordi arbeidslivet i Nordland trenger deres innsats.

I fremtidens arbeidsliv i Nordland trenger vi i tillegg til gode fagarbeidere, både flere lærere, sykepleiere, ingeniører og leger. Tilgangen på lærere og helsepersonell utgjør en kritisk faktor for kommunene i fylket. Digitalisering og automatisering stiller også krav til endret kompetanse i industrien. Dette stiller nye krav til våre videregående skoletilbud. Vi vil fortsette å innrette utdanningen slik at flere tar fag som treffer arbeidslivets behov. Dette betyr også at flere må ta høyere utdanning, altså at noe flere må velge studieforbereidende i videregående. Det må lages gode kompetanse- og rekrutteringsplaner i tett dialog med aktørene i arbeidslivet, basert på et arbeid med en analyse av arbeidskraftsbehovet for Nordland.

Lærerløft og lese-, skrive-, regnegaranti

Nordland Arbeiderparti mener at hele det 13-14 årige skoleløpet må sees i sammenheng. Kvaliteten og resultatene i grunnskolen er avgjørende for at elevene skal lykkes i videre opplæring. Alle elevene må derfor sikres grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning

tidlig i grunnskoleløpet. Nordland Arbeiderparti vil at alle sikres like muligheter gjennom vårt lese/skrive/regne-løfte. Vi vil også at opplæringen er mer praktisk innrettet, og at de praktiske fagene gis større plass i grunnskolen.

Elever som kommer fra grunnskolen med lav snittkarakter har store utfordringer med å gjennomføre videregående skole. En av årsakene til dette er mangel på kvalifiserte lærere. Spesielt i distriktene, men også i byene og regionsentrene, merkes lærermangelen. Det må arbeides ytterligere for at lærerne som jobber ved grunnskolene har den kompetansen som kreves. Derfor må det satses videre for nok studieplasser og økt rekruttering til lærerutdanninga.

Kystvakta må sikres nødvendig helikopterkapasitet

Etter at Lynx ble utfaset har kystvakta vært uten helikopterkapasitet. Dette gir kystvakta en sterkt redusert mulighet til å bistå ved ulike typer hendelser i norske farvann, det være seg ulykker og katastrofer til ren suverenitetshevdelse.

Den norske sektoren i nordområdene er den sektoren med mest maritim aktivitet. Derfor er også behovet for søk- og redningskapasiteter også størst.

Når forsvarssjefen nå har bestemt at NH90 skal kun brukes på fregattene blir kystvakta vingeklippet til det ugjenkjennelige. For å ivareta sikkerheten i nord både til våre fiskere, turister og andre krever vi at kystvakta får tilført helikopterkapasiteter snarest.

Gi Arbeidstilsynet håndhevingskompetanse

Arbeid er den viktigste ressursen Norge har. Vår felles arbeidsinnsats danner grunnlaget Arbeidstilsynet har en sentral rolle for et seriøst, trygt og anstendig arbeidsliv. Etaten skal drive med tilsyn i virksomheter for å se til arbeidsmiljøloven blir fulgt. Det er likevel en utfordring knyttet til etatens tilgang på virkemidler. Ved mistanke om ulovlig innleie har Arbeidstilsynet ikke hjemmel eller håndhevingskompetanse til å avgjøre lovligheten og gripe inn.

Ved konkrete tips om brudd på arbeidsmiljøloven er etaten maktesløs. Anbefalingen fra etaten er den ansatte som selv er ulovlig innleid må reise søksmål mot bedriften. Den svakeste parten er forventet å bære det tyngste ansvaret. Ved fjerningen av kollektiv søksmålsrett har terskelen for å ta tak i slike situasjoner blitt høyere.

Nordland Arbeiderparti mener dette er ikke en situasjon å leve med. Norsk arbeidsliv er avhengig av seriøse aktører som følger loven og kompetente ansatte som føler seg trygg på jobb.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Styrke Arbeidstilsynet sin kompetanse
- Gi Arbeidstilsynet hjemmel til å undersøke ved mistanke ved ulovlig innleie
- Gjennnføre kollektiv søksmålsrett

Øk satsningen på framtidens Svalbard

Svalbard er Norges nordligste område, men glemmes ofte i Nordområdepolitikken. Øygruppen har en lang historie med gruvedrift, men potensialet, og framtida ligger andre steder.

Omsetningen innenfor bergverk og utvinningen gikk ned fra 3,5 milliarder i 2008 til 600 millioner i 2015. Det er en nedgang på over 80% på bare 7 år. Dette vises også i den totale omsetningen på Svalbard, som gikk fra 5,8 milliarder i 2008 til 3,7 i 2015, en nedgang på 36%. Disse tallene viser at ikke bare er gruvedriften på kraftig vei nedover, men at Svalbard også taper mye på dette, og har behov for andre bærekraftige næringer. Dette er viktig både økonomisk og for å sikre Norsk tilstedeværelse i framtiden.

Det er ikke bare gruver Svalbard har mye av. Arktisk landskap er den eneste severdigheten, annet enn isbjørn, du har mer av på Øygruppen. Arktisk turisme har sett en enorm vekst de siste årene, og Norge er ett ekstremt attraktivt mål for arktiske turister. Tromsø er blitt ett populært reisested for denne nye «eksotiske» turismen og har tjent godt på dette. Her i Nordland har EU også fått øye på Bodø som arktisk destinasjon igjennom prosjektet «Europeisk kulturhovedstad 2024». Dette er viktig, ettersom europeiske turister er de som foreløpig er mest tiltrukket av disse destinasjonene.

Dette vises også på Svalbard der turisme i 2015 for første gang overgikk bergverk i omsetning. Turismen skapte også dobbelt så mange årsverk som Bergverk. Svalbard er verdens nordligste befolkete område, og har et stort arktisk naturlandskap. Med daglige flyvninger til Tromsø tatt i betraktning, gir dette øygruppen enorme muligheter innenfor turismen. Dette er noe også russerne har sett, som øker satsingen på turister. Pyramiden ryddes opp og moderniseres, og har ett hotell som er åpent deler av året. Norge må også øke satsing på turismen, og på en måte som ivaretar det eksisterende naturlandskapet og bevarer det sårbare miljøet på best mulig vis.

En annen næring som i 2015 lå rett under Bergverk i Årsverk er forskning og høyere utdanning. Forskningen er ikke bare viktig for kunnskapsutvikling, men er blitt ett viktig virkemiddel for å

oppretholde permanent bosetning og aktivitet. Svalbard ligger gunstig anlagt for studier av Arktis, ettersom det er her mange globale klima- og miljøendringer merkes raskest. Det er også verdens nordligste sted med moderne fasiliteter, infrastruktur og logistikk for forskning. Svalbard blir mer og mer viktig for forskningsmiljøet, med over 50% økning i forskningsårsverk fra 2006 til 2015.

Svalbard har ett voksende studentmiljø, med over 700 studenter fra over 40 land koblet til Universitetet. Flertallet av disse er utenlandske, og studentene har en omtrent lik kjønnsfordeling.

I 2008 seilte et kommersielt frakteskip for første gang gjennom Nordvestpassasjen. Hvis isen i Arktis fortsetter å forsvinne i det tempoet vi har merket de siste årene, så vil det ikke gå lang tid før vi ser kommersiell skipsfart mellom Europa, Japan og Kina over polhavet. Skip som reiser fra Asia til Europa vil spare 4000km med å benytte Nordvestpassasjen framfor Panamakanalen. Svalbard ligger strategisk plassert i denne framtidige handelsruten, og kan med de rette satsningene som reparasjonshavn og tørrdock bli ett viktig transittområde for internasjonal handel.

Hvis vi vil sikre Svalbards framtid må Norge ha se øygruppen som en stor prioritet i sin Nordområdepolitikk. Fokuset må ligge på framtidsrettede tiltak som tar for øye de voksende og bærekraftige næringene på Svalbard.

Nordland AP vil:

- Støtte Arktisk turisme og Forskningsmiljøet på Svalbard.
- I høyere grad inkludere Svalbard i nordområdepolitikken.
- Tilrettelegge for Svalbard som framtidig transithavn i Nordvestpassasjen

Uttalelser fra Nordland Arbeiderpartis representantskap 3.-4. mars 2018

Fylkene må få flere oppgaver og større myndighet

Første del av regionreformen handlet mest om grenser og tvang. Arbeiderpartiet mener at både kommune- og fylkesstrukturen skal basere seg på frivillighet, og har tillit til at kommunene og fylkeskommunene selv kan vurdere hva som skal til for å løse de oppgavene de står overfor. Vår holdning er derfor at frivillighetslinjen må gjelde helt ut, for alle kommuner og fylker.

Ekspertutvalget la i februar 2018 fram sitt forslag til nye oppgaver for fylkene. Utvalgets forslag representerer en historisk mulighet til å styrke det regionale folkevalgte nivået. Oppgaver som ligger hos departementer, direktorater og fylkesmenn kan overføres til fylkene. For at

regionreformen skal bli en demokratireform, er det avgjørende at fylkene både tilføres flere oppgaver og økt myndighet. Det vil også sikre at befolkningen har en sterkere tilhørighet og forståelse av at de både bor i en kommune og i en fylkeskommune.

Ekspertutvalget foreslår viktige grep for å styrke fylkeskommunen som nærings og samfunnsutvikler. Det er både riktig og viktig at næringsutviklingen i enda større grad kobles til forskning, kompetanseutvikling og virkemiddelforvaltning. Arbeiderpartiet understreker at denne reformen ikke handler om Innovasjon Norge eller Siva, men om hvordan vi kan få mer innovasjon og næringsutvikling i Norge. Da må vi bygge opp om de regionale fortrinnene i de ulike fylkene.

Det er også viktig at fylkeskommunen gjennom utvalgets forslag får en utvidet rolle innen kompetanse og integrering. Karriereveiledning og kartlegging av regionale kompetansebehov må i større grad kobles til det regionale arbeidslivets behov.

Ekspertutvalget foreslår også at fylkeskommunene gis utvidet ansvar innen barne- og ungdomsarbeid, folkehelse og miljøforvaltning. Arbeiderpartiet mener det er viktig at fylkeskommunene får et størst mulig gjennomgående ansvar innen alle de oppgavene som legges til fylkene. Det vil derfor blant annet være hensiktsmessig å vurdere hvorvidt fylkene også skal få ansvar for barnevernet.

Arbeiderpartiet er opptatt av at forholdet til regional stat videreutvikles. Det vil være et av de viktigste suksesskriteriene for en vellykket reform. Det er positivt at utvalget understreker viktigheten av at regional planlegging må styrkes som et virkemiddel. Aktiv deltakelse fra statlige sektorer er helt nødvendig for at plan- og bygningsloven skal fungere etter intensjonen. Samtidig er det viktig at organisering av regional stat i hovedsak organiseres slik at de følger de nye fylkesgrensene.

Det er viktig at fylkeskommunene settes i stand til å løse og utvikle de nye oppgavene, i all hovedsak gjennom frie inntekter. Det bygger opp om fylkeskommunens rolle som demokratisk organ og deres samfunnsutviklerrolle.

Samarbeid er viktig for videre utvikling i nordområdene, Nordland Arbeiderparti vil understreke betydningen av samarbeidsorganer som Nordnorsk Råd som et felles formalisert forum for dialog og samarbeid.

Det er positivt at fylkeskommune i nord gis et utvidet mandat i norsk nordområdepolitikk. For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at fylkene i nord er likeverdige innen dette

politikkområdet. Det vil derfor være hensiktsmessig at virkemidler innen Arktis 2030 forvaltes av begge fylkene i nord. Det er også en klar internasjonal trend at regionene styrkes, og at de regionale perspektivene tillegges mer vekt. Både FN og EU følger denne linjen i sitt arbeid, og dette innebærer også et politisk potensial for regionene i Norge. Både i nordområdepolitikken, som har en utenrikspolitisk forankring, og i andre deler av de internasjonale relasjonene som regionene er engasjert i.

Bredbånd til hele landet

I fremtiden vil alt som kan digitaliseres bli digitalisert. Derfor må alle ha tilgang på bredbånd. Med dagens manglende prioritering av bredbåndsutbygging er vi i ferd med å få et digitalt klasseskille mellom by og land. Det kan ikke Arbeiderpartiet akseptere. I byer og større tettsteder skjer utbyggingen «av seg selv», fordi det er markedsmessig grunnlag for private aktører til å føre fram bredbånd til bedrifter, offentlige bygg og husholdninger. Utenfor tettbygde strøk er det ikke slik, og her må samfunnet ta et større ansvar. I 2016 erklærte FN tilgangen til internett som en grunnleggende menneskerettighet. Internetts rolle i dagens samfunn kan ikke undervurderes.

Mulighetene som følger av en fremtidsrettet digital infrastruktur er omfattende, og vil være et viktig bidrag til økt verdiskaping og levende lokalsamfunn i hele landet. Det er derfor sentralt at myndighetene ser på den digitale infrastrukturen som et offentlig ansvar, og at finansieringen blir deretter. På samme måte som når veier, flyplasser, jernbane, kraftlinjer og annen infrastruktur etableres, må digital infrastruktur etableres, vedlikeholdes og videreutvikles fortløpende.

Regjeringen har foreslått bare om lag 100 mill årlig til formålet i sin regjeringstid, noe som ikke kan kalles ei satsing. Arbeiderpartiet la i sitt alternative forslag til Nasjonal Transportplan inn 6 mrd til ei satsing på bredbånd. Ei slik satsing vil representere et nødvendig og etterlengtet taktskifte for utbygging av bredbånd til hele landet.

Energiressursene må gi større lokale ringvirkninger

Norsk kraftproduksjonen er fornybar og utslippsfri. Dette er en enorm ressurs, som er avgjørende for overgangen til et samfunn med lavere utslipp. Arbeiderpartiet vil være garantist for at vannkraften også i framtida skal tilhøre fellesskapet. Eierskapet til norske vannkraftressurser må ligge fast og minst to tredjedeler skal være offentlig eid. Norske myndigheter skal ha selvstendig kontroll over forvaltningen av energiressursene i Norge. Nordland Arbeiderparti er mot nye utenlandskabler for eksport av kraftressurser.

Nordland har en betydelig andel av nasjonens vannkraftproduksjon. Dette er et fortrinn som må utnyttes bedre enn tidligere for å skape større lokale ringvirkninger.

Samtidig bør Nordland bli et foregangsfylke for større lokal videreforedling og økt industriell utnyttelse av den fornybare energien. En hovedoppgave i det grønne skiftet vil være å ta vår fornybare kraft i bruk på en bedre måte, for å oppnå økt verdiskaping og reduserte utslipp.

Det har den siste tiden vært en stor debatt rundt tilknytningen til den felles energiregulatoren ACER, og hvilken innflytelse dette vil ha på norsk energipolitikk. Europa er vår viktigste handelspartner, også når det gjelder kraft. Arbeiderpartiet ser nødvendigheten av at Norge ikke kutter båndene til våre viktigste markeder. Vi ønsker å delta i internasjonalt samarbeid som vil være retningsgivende for framtidig energipolitikk og energimarkeder for å ivareta norske interesser. EØS-avtalen må ligge til grunn for vår tilknytning til Europa.

For Nordland Arbeiderparti er det en klar forutsetning at ACER verken skal kunne pålegge Norge å bygge ut flere utenlandsforbindelser, bestemme hvilken vei energien skal flyte mellom Norge og Europa eller avgjøre hvorvidt flaskehals inntekter fra utenlandskabler kan brukes til reduksjon av nettleie eller ikke. Det skal fremdeles norske myndigheter og norske regulatorer avgjøre. Dette er et syn som støttes også opp av innspill fra LO og industrielle aktører. Det er behov for en oversikt over konsekvensene ACER har for norsk konsesjonsbehandling og den norske tariffstrukturen. Videre er vi tydelig på at prinsippene for å ta krafta i bruk til verdiskaping, legges til grunn i implementeringen av energipakken.

Nordland Arbeiderparti mener norsk kraft skal brukes til å utvikle landet, ikke selges til høystbydende som en hvilken som helst annen vare, og ber regjeringen og Stortinget reservere Norge mot suverenitetsavståelse til ACER.

Det er også store muligheter for å øke kraftproduksjonen i Nordland. Tilgang til fornybar kraft gjennom vannkraften har bidratt til utviklingen av en konkurransedyktig kraftforedlende industri i hele Norge. Industrien skaper store verdier og mange arbeidsplasser. Industriell utnyttelse av fornybare kraftressurser er nøkkelen til gode miljøvennlige arbeidsplasser i industrien, og en målrettet satsing kan gi både bærekraftige industriarbeidsplasser og nullutslippsløsninger på andre samfunnsområder.

Nullutslippsløsninger blir i stadig større grad tilgjengelige, også innenfor områder som tungtransport og skipsfart, men det finnes i dag ingen omfattende virkemidler. Nordland Arbeiderparti mener at etablering av et CO₂-fond må kunne gi tilskudd til merkostnader ved investering i busser/lastebiler som bruker null- og lavutslippsteknologi, som for eksempel biodrivstoff, biogass, elektrisitet eller hydrogen. Det må også utvikles finansieringsmodeller

som sikrer framføring av nødvendig kapasitet til lading av el-fly og el-ferger langs hele kysten vår.

Nordområdene – arena for verdiskaping!

Nordområdene er en arena for store ambisjoner. En aktiv nordområdepolitikk er viktig ikke bare for landsdelen, men for Norge. Derfor er nordområdene det viktigste strategiske satsingsområdet til Arbeiderpartiet.

Nordområdene fortjener et større fokus enn det som ligger i regjeringens «et viktig satsingsområde». Norge må igjen innta lederrollen i nord. Norge har lenge vært i front når det gjelder kunnskap og utvikling i nord, men regjeringen har ikke gjort nok for å sikre Norges interesser. Det krever hardt arbeid, og klare prioriteringer å beholde lederposisjonen i nord.

De samme utviklingstrekkene vi så da Arbeiderpartiet lanserte vår første nordområdesatsing har forsterket seg de siste årene. Økonomien flytter nordover. Naturressurser i kombinasjon med ny teknologi og høy kompetanse gir store muligheter. I sterkere grad enn på lenge ser vi hvordan strategiske satsinger i innenrikspolitikken har betydning for utenrikspolitikken, og omvendt.

Arbeiderpartiet vil satse på industri i nord. Havet, mineralforekomster, vann, vindkraft og petroleum gir store industrielle muligheter. Vi har flere naturgitte fortrinn. Naturressurser i kombinasjon med teknologi og høy kompetanse gir store muligheter for fremtiden, og Norge har en sterk industrikultur vi vil bygge videre på. Samspillet mellom de store industribedriftene og leverandørindustrien er avgjørende for å utvikle framtidens industri i nord. Vi vil legge til rette for industriell utnyttelse av vannkraftressursene, da kraftforedlende industri gir høyere verdiskaping og sysselsetting enn eksport alene. Derfor sier vi nei til flere utenlandskabler. Sjømatindustrien må også utvikles videre, både knyttet til havbruk og fiskeri. Vi vil også legge til rette for kraftforedlende digitalindustri i nord.

Oljen og gassen på norsk sokkel er verdifulle ressurser som tilhører fellesskapet. Arbeiderpartiet er spesielt opptatt av at petroleumsaktiviteten i nord skal gi sterkere ringvirkninger lokalt og vil stille strengere krav til oljeselskapene om dette.

De norske nordområdene er rike på naturressurser og har et betydelig overskudd av energi. Det er også store muligheter for å øke kraftproduksjonen. Nordland Arbeiderparti mener det er knyttet en sosial kontrakt til fellesskapets ressurser i nord. Utnyttelse fornybare naturressurser på land og til havs blir stadig viktigere, og livskraftige lokalsamfunn er en forutsetning for at

dette kan skje på en bærekraftig måte. Utnyttelse av ressursene i nord må derfor gi betydelige lokale og regionale ringvirkninger. Foredling av ressursene gjennom industriell utnyttelse må være en hovedstrategi for framtidens næringspolitikk.

Reiselivsnæringa har stor vekst i Norge og i Nord-Norge spesielt og står for en stor andel av eksportinntektene. Potensialet for videre vekst er betydelig. Innovasjon Norge har i sin merkevarestrategi fremhevet natur, opplevelser og mat som de fremste kvalitetene i markedsføringen av Norge, det er en strategi som samsvarer med det Nord-Norge har å by på. Det økende antallet turister er en berikelse for de stedene de besøker, de bidrar til sysselsetting, bedre tilbud for fastboende og et framtidig potensiale for vekst og befolkningsøkning. Reiselivsnæringa opplever noe av den sterkeste økningen i antall sysselsatte i landsdelen. Dagens inntektssystem for kommunene tar ikke høyde for finansiering av fellesgoder som sikrer bærekraftig kvalitetsturisme. For å kunne tilrettelegge for videre vekst med høy kvalitet trengs en bærekraftig finansieringsmodell som møter de utfordringene kommunene opplever.

Svalbard er Norges nordligste område, men glemmes ofte i Nordområdepolitikken. Øygruppen har en lang historie med gruvedrift, men potensialet, og framtida ligger andre steder. Omsetningen innenfor bergverk og utvinningen gikk ned fra 3,5 milliarder i 2008 til 600 millioner i 2015. Det er en nedgang på over 80% på bare 7 år. Dette vises også i den totale omsetningen på Svalbard, som gikk fra 5,8 milliarder i 2008 til 3,7 i 2015, en nedgang på 36%. Disse tallene viser at ikke bare er gruvedriften på kraftig vei nedover, men at Svalbard også taper mye på dette, og har behov for andre bærekraftige næringer. Dette er viktig både økonomisk og for å sikre Norsk tilstedeværelse i framtiden. Hvis vi vil sikre Svalbards framtid må Norge ha se øygruppen som en stor prioritet i sin Nordområdepolitikk. Fokuset må ligge på framtidsrettede tiltak som tar for øye de voksende og bærekraftige næringene på Svalbard.

For å nå disse målene må vi øke kompetansen i nord. Vi må styrke kunnskapsmiljøene, både gjennom å sikre god arbeidsdeling mellom universitetene i nord, og utvikle bedre samspill mellom alle relevante kunnskapsmiljøer. Videregående opplæring må tilpasses arbeids- og næringslivets behov, og det må innføres en lærlingegaranti.

Nordland Arbeiderparti vil også legge fokus på det arktiske landbruket, som er en av fylkets store næringsområder. Den økte bevisstheten rundt lokal mat gjør at landbruksproduksjon i nord vil kunne få økt etterspørsel. Det er viktig at vi tilrettelegger utdanningen innen landbruk, slik at den er i samsvar med utviklingen i næringen. Slik kan vi sørge for at flere gjennomfører landbruksutdanningen og fortsetter satsingen på arktisk landbruk.

Det er et statlig ansvar å legge til rette for gode transportløsninger fra kyst til marked, og fylkeskommunene må settes i stand til å utvikle fylkesveinettet, inkludert fylkesfergene, i samme takt som det statlige vei- og jernbanenettet. Jernbane er avgjørende for eksport av fersk fisk fra Nordland. Dette er en miljøvennlig løsning som må ha kapasitet for framtida.

Uten tilgang til markedet kan ikke nordområdene nå sitt potensiale for verdiskapning. Mye skal eksporteres, og havnene våre sammen med Nordlands to jernbaner kan spille en viktig rolle for overgangen til en mer miljøvennlig transport. Dobbeltspor på Ofotbanen er den mest lønnsomme investeringen vi kan gjøre for eksport av mineraler og fersk fisk. Bedre kapasitet og vedlikehold på Nordlandsbanen vil bety mye både for industri og forsyning av Nordland. Veien vil alltid være viktigst for næringslivet i nord, og veinettet i nord har store udekkede behov.

Fisken skal skape verdier langs kysten

Nordland Arbeiderparti mener at fisken tilhører folket og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Forutsigbar forvaltning og lønnsomhet i fangstleddet og i landindustrien, skal skape trygge helårsarbeidsplasser både i fiskeflåten og på land, og derigjennom verdier i kystsamfunnene våre.

Havressursloven, Deltakerloven og Fiskesalgslagsloven utgjør grunnmuren i norsk fiskeripolitikk. Angrepene på lovverket gjennom Høyre og FrP sitt ønske om å fjerne pliktene og dispensere fra deltakerloven må stanse.

Nordland Arbeiderparti ønsker en variert flåte. Dette gir en rettferdig fordeling av fiskeressursene og sikrer råstoff til fiskeindustrien og forbruker. Ved å beholde trålstigen, ligger fordelingen mellom trål og andre fartøygrupper fast. Nordland Arbeiderparti er mot strukturering av fartøy under 11m. Åpen gruppe er en viktig rekrutteringsarena, fordi den gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare båter med kvote. Virkningen av et system med omsettelige kvoter er at dette favoriserer etablerere med best tilgang på kapital. Dette fører til at kvoter lekker ut fra distrikter med dårlig tilgang på kapital. Systemet forhindrer også etablering av unge som selveiende skippere av fartøyer. Nordland Arbeiderparti mener det i tillegg må etableres bedre finansieringsordninger for ungdom som ønsker å investere i fartøy og kvoter. Antallet rekrutteringskvoter må økes.

Fiskeripolitikken må bidra til jevnere råstofftilgang gjennom hele året, ved for eksempel sterkere insentiver for levendelagring av fisk, for å sikre driftsgrunnlaget for både mottaksanlegg og industribedrifter. Alle ledd i fiskerinæringen må være lønnsomme. For

landindustrien kan det tilsi større fleksibilitet med hensyn til hvor råstoffet landes og hva som produseres hvor gjennom helårlige forpliktende avtaler om levering og bearbeiding.

Fiskerihavnene er avgjørende infrastruktur for sjømatnæringene, og gode havner er et være eller ikke være for både flåten og landindustrien. Høyres og FrPs havnepolitikk har skapt stor usikkerhet langs kysten, og Nordland Arbeiderparti mener det er avgjørende at ordningen med finansieringen av statlige fiskerihavner videreføres. Nytt design og ny teknologi innen fiskeriene er viktig for Nordland Arbeiderparti for å skape en mer lønnsom, energieffektiv og sikker næring. Infrastrukturen i havnene våre må imøtekomme framtidens behov når det gjelder dybde, ladestasjoner for hybride båter og nødvendige anlegg på land.

Ringvirkninger fra oppdrett

Forliket i Stortinget om etablering av et havbruksfond er et skritt i riktig retning. Dessverre fungerer ikke fondet godt nok i forhold til intensjonen. Derfor bør den snarest mulig erstattes av en ordning som er uavhengig av produksjonsvekst. Inntektene til havbruksfondet er kun basert på vekst, innenfor eksisterende og nye konsesjoner. Dermed vil inntektene til kommuner som stiller nødvendig areal til disposisjon for havbruksnæringen være avhengig av vekst i den samlede produksjonen.

Arbeiderpartiets holdning er at vertskommunene må sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen, også når det ikke er vekst. Det skal være betydelige lokale og regionale ringvirkninger av oppdrett. Nordland Arbeiderparti mener dette kan gjennomføres ved at havbruksfondet erstattes av en arealavgift, produksjonsavgift eller avgift på ubearbeidet fisk.

God kommuneøkonomi gir bedre velferd

Statens overføringer til fylkeskommunene og kommunene er forutsetningen for at befolkningen skal ha tilgang på gode velferdstjenester, en god skole og god infrastruktur. Det er stort vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene, betydelig behov for utbedring av tunneler og utskifting av ferjemateriell. Nordland arbeiderparti mener at disse tjenestene best ivaretas så nær befolkningen som mulig.

Kommunene og fylkene må tilføres nok midler slik at de settes i stand til å produsere gode tjenester, med god kvalitet og i tilstrekkelig omfang. Et særdeles viktig element er at kommunesektoren har forutsigbarhet til sine inntekter. Planlegging og iverksetting av kommunale tjenester og investeringer tar tid, og da må man se lenger enn et budsjettår.

Nordland Arbeiderparti er bekymret for den økende sentraliseringen som inntektssystemet bidrar til. Det legges stadig større vekt på antall innbyggere i inntektssystemet og mindre vekt på bosettingsmønster. Man vekter også næringslivets behov for kommunale tjenester for lite.

Nordland Arbeiderparti mener vi skal ha så likeverdige tilbud som mulig til befolkningen, uansett i hvilken kommune man bor i. Regjeringen setter denne verdien under press. Nordland Arbeiderparti mener inntektene til kommunal sektor må betydelig styrkes og langsiktigheten for inntektene må bedres.

Marin forsøpling og miljøskadelig plast

Marin forsøpling er en av våre største miljøutfordringer. Et stort antall fugler, fisk og dyr dør hvert år som en følge av skader fra marint avfall. Fiskeri og oppdrettsnæringen, petroleumsvirksomhet og skipsfart har et spesielt ansvar for å hindre marin forurensing. Nordland Arbeiderparti mener det er viktig å både forebygge og jobbe for opprydding av marin forsøpling. Plast brytes ikke ned slik som organisk materiale gjør. Plast inneholder en rekke miljøgifter som brytes ned i mindre biter (mikroplast) og kan til slutt ende på matfatet vårt. Ifølge avfallsbransjen havner 36.000 tonn søppel i havet i norske farvann. Ikke bare forurenses det havet, men det skader også det biologiske mangfoldet i sjøen og langs kysten. Nordland Arbeiderparti mener at det er viktig å redusere forbruket av plast. Mange land har innført forbud mot bruk av plastposer og plastservice. Dette burde Norge også gjøre. Vi må se etter materialer med nedbrytbare egenskaper til bruk i emballasjen og bedre vilkår for returordninger.

Mange kommuner gjør mye bra for at vi skal gjenvinne og gjenbruke mer av det vi kaster, men for å løse denne store miljøutfordringen må vi jobbe både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Dette er viktig slik at kommende generasjoner har mulighet til å høste av havet, slik våre forfedre har gjort i generasjoner.

Tiltak som må iverksettes for å redusere mengden av plastavfall:

- Globale oppryddingsprosjekt i havet.
- Tilskuddsordning for opprydding i strandsonen.
- Følge opp årlige opprensningstokter langs kysten og i norske farvann.
- Stimulere alle fiskefartøyer til å være involvert i «Fishing for Litter» -ordninger.
- Styrke overvåking av strendene langs norskekysten for å få en oversikt over omfanget og utviklingen av problemene med forsøpling.

- Satsing på nedbrytbar emballasje og forbud mot plastemballasje og gummigranulat som ikke er nedbrytbar.
- Returordning fra oppdretts- og fiskerinæring.
- Større satsning på avfallsmottak for skipstrafikken.
- Kommunale gebyr ved overtredelse av forsøpling.
- Øke panten på plastflasker.
- Tilskuddsordning for opprydning i strandsonen.
- Følge opp handlingsplanen mot marin forsøpling.
- Olje -og miljøvernssenteret i Vågan og Hadsel får en nasjonal og internasjonal rolle i arbeidet mot marin forsøpling.
- Stille krav til produsentene om å utvikle bærekraftige alternativer.

Et seriøst arbeidsliv

Det investeres for meget store beløp i Norge årlig, både innenfor privat og offentlig sektor. Ansvar som påligger privat og offentlig sektor i å fremme et seriøst arbeidsliv også gjennom investeringer, må tydeliggjøres. Myndighetene må sammen med partene i arbeidslivet arbeide aktivt med dette gjennom lov, forskrifter, holdninger og avtaler mellom partene i arbeidslivet. Et organisert, anstendig arbeidsliv er en grunnpilar i norsk økonomi. Beløpene som unndras statskassen i svart arbeid, estimeres til rundt 420 milliarder i året. Det er enorme summer som kunne vært brukt til helse, skole og kollektivtrafikk. Det er tapt velferd for oss alle.

Arbeidslivet er under press. Vi ser at rettighetene til arbeidstakerne blir svekket. Sosial dumping, økt bruk av innleie- og bemanningsbyrå og uoversiktlige selskapsformer er med på å svekke HMS arbeidet, demokratiet på arbeidsplassen og maktbalansen mellom arbeidsgivere og arbeidstakere. Det er utfordringer knyttet til Arbeidstilsynets tilgang på ressurser og virkemidler. Ved mistanke om ulovlig innleie har etaten ikke hjemmel eller håndhevingskompetanse til å avgjøre lovligheten og gripe inn. Nordland Arbeiderparti vil satse ytterligere på kontroll og ressurser til samarbeid mellom politi, skatteetat, arbeidstilsyn og eventuelt mattilsyn – for å forebygge og hindre sosial dumping, svart arbeid og arbeidslivskriminalitet.

Den selvstendige fagarbeideren er og har vært et konkurransefortrinn for Norge. Billig arbeidskraft, som ofte er ufaglært eller uten den selvstendige fagkompetansen, senker ofte både produktiviteten og kvaliteten. Når disse i tillegg utnyttes grovt og arbeidslivskriminaliteten avdekkes, medfører det at bransjene får et dårlig rykte og våre ungdommer skremmes fra å søke seg til yrkesfagene. Vi kan risikere å miste en generasjon med viktige fagarbeidere. Vi må utdanne framtidens arbeidstakere. Det må stilles krav til kommuner, fylkeskommuner og

statlige aktører om å ta imot lærlinger. Det samme må gjelde praksis i høyere utdanning som sykepleiere og lærere og andre utdanninger som er omfattende i offentlig sektor i offentlig og privat sektor.

Et godt organisert arbeidsliv er avhengig av høy organisasjonsgrad. Utviklingen av løsere tilknytningsformer i arbeidslivet er et stort problem. Flere midlertidige kontrakter og mange deltidsstillinger kan føre til dårligere organisasjonsgrad. Et godt eksempel på dette er bemanningsbransjen, der en "ansettes" fast uten lønn mellom oppdrag. I helse og omsorg blir alt for mange ansatte i små stillingsstørrelser.

Nordland Arbeiderparti mener derfor at offentlige organisasjoner må forplikte seg til å vedta en plan for å sikre hele, faste stillinger. Det er viktig at det offentlige går foran, både med tanke på å sikre høy kvalitet og kontinuitet i tjenestene, men også i et likestillingsperspektiv.

Et av de viktigste tiltakene mot sosial dumping er å sørge for at offentlige innkjøp går foran og verner om et seriøst og lovlydig arbeidsmarked.

Nordland Arbeiderparti mener alle offentlige virksomheter må forplikte seg til å innføre seriøsitetskrav ved anbud og innkjøp, samt sikre etterlevelsen av kravene. Dette kravet må også stilles til private aktører. Partene i arbeidslivet og myndighetene må spille en aktiv rolle.

Det offentlige er vår største byggherre og vil passere 500 milliarder i offentlige anskaffelser. Vi kan ikke akseptere at anbud vinnes på laveste pris uten hensyn til verken kvalitet, kompetanse, lønns- eller arbeidsvilkår.

Nordland Arbeiderparti mener at både offentlige og private aktører som driver seriøst og som bidrar til å utdanne framtidens arbeidstakere må premieres, og det må etableres systemer som sikrer at disse går foran useriøse aktører. Dette må avspeiles i offentlige innkjøp- og anbudsregimer, og innenfor det private næringsliv.

God ledelse er viktig for et godt fungerende arbeidsliv. Ledelse gjennomføres gjennom åpenhet, tillit og respekt. Offentlig virksomhet må lage retningslinjer hvor forventninger og krav til ledelse fremkommer og blir vedtatt av folkevalgte organ. De ansatte i organisasjonen skal inkluderes i alt arbeid som medfører endringer i organisasjonen / arbeidsplassen.

Slå ring om fellesskolen

Like muligheter for skole og utdanning er avgjørende for å bygge et samfunn med små forskjeller og en høy grad av tillit mellom mennesker. Alle barn skal ha lik rett til best mulig utdanning. Det er bra for livskvaliteten vår, det er bra for økonomien og verdiskapingen. Kompetanse og utdanning er grunnlaget for vekst og utvikling. Både for enkeltmennesket og for samfunnet. Arbeiderpartiet har alltid løftet frem verdien av fellesskolen, og kjempet for at alle skal få det samme grunnlaget for å leve gode liv. Fellesskolen er den beste garantien for lik og god opplæring til alle. Fellesskolen bidrar til å minske forskjeller og utjevne ulikhet, og er garantisten for et skoletilbud i hele Nordland. Nordland Arbeiderparti mener at regjeringens storstilte åpning for flere privatskoler er en trussel mot dette. Like muligheter for skole og utdanning er avgjørende for å bygge et samfunn med små forskjeller.

Kompetanse og utdanning er også viktig for utvikling av Nordlandssamfunnet. Hvis vi skal lykkes med å øke verdiskapingen gjennom at næringslivet vårt klatrer høyere i verdikjedene, er økt kompetanse avgjørende. For mange skoler i Nordland har for mange ufaglærte lærere, for mange har falt ut av videregående opplæring, og for mange har ikke fått læreplass. Arbeidet for gode skoler, flere kvalifiserte lærere, økt gjennomføring i videregående skole og for flere læreplasser må derfor stå øverst på den politiske agendaen. Nordland Arbeiderparti vil derfor videreføre og forsterke den såkalte «Nordlandsmodellen».

Nordlandsmodellen virker

I 2017 lå Nordland for første gang over landsgjennomsnittet i andelen som får læreplass i fylket. Året ble et rekordår for formidlinger, ved at mer enn 1300 unge i Nordland fikk læreplass. Dette innebærer at arbeidslivet i Nordland nå tar inn den prosentvis største andelen lærlinger i landet. Samtidig er det økning i antallet som gjennomfører videregående opplæring, det er færre som slutter, og resultatene i skolen blir bedre. Disse resultatene viser at Nordlandsmodellen virker.

Målrettet arbeid for flere lærlinger gir resultater. Systematisk arbeid sammen med bedrifter, kommuner og andre for å få opp bevisstheten rundt det ansvaret vi har for at ungdommene våre får læreplass, bærer frukter. Dette er mulig fordi vi har tilpasset utdanningstilbudene bedre til arbeidslivets behov. Vi må også ha en god fordeling av tilbudene i fylket, som både møter arbeidslivets kompetansebehov og tilgangen på læreplasser. Det er nødvendig med en bedre vekting mellom yrkesfaglig og studieforberedende utdanning, samtidig som vi tar høyde for nedgangen i antall elever og kuttene i overføringer til Nordland.

Fokuset på kvalitet og nærvær må også forsterkes. Kvaliteten på undervisningen som gis er avgjørende for resultatene, og elever som er på skolen gjør det bedre enn elever som ikke er

der. Elever som følges tett opp har økt mulighet til gjennomføring. Nordland Arbeiderparti er derfor for ei fraværsgrense, og vil videreføre ordningen med elev-, lærling- og mobbeombud.

Oppfølging og veiledning

Nordland er avhengig av de unge, og vi må ha et større fokus på psykisk helse- og veiledningsarbeid integrert i og med skolens kjerneoppgaver. Skolen har en unik mulighet til å forebygge og motarbeide psykiske problemer, fordi den har kontakt med praktisk talt alle unge. Den har også et klart ansvar for et godt læringsmiljø. Det er derfor et klart behov for et tilbud til alle elever med hovedformål å forbedre elevenes psykiske helse og læringsmiljø. Den må også forberede elever på tiden etter videregående, og arbeide for at eleven fullfører skolen. Tjenesten må følge opp enkeltelever der det er behov, blant annet på psykiske problemer, fravær og videre utdanning.

Læreplassgaranti og et arbeidsliv i endring

På tross av den positive utviklingen er det fortsatt for mange elever som ikke gjennomfører, og for mange som står uten læreplass. Nordland Arbeiderparti vil derfor arbeide for at det innføres en læreplassgaranti som innebærer at alle som er kvalifisert skal få en mulighet til å ta fagbrev. En læreplassgaranti er i praksis å ta ungdommene som ønsker yrkesutdanning på 16 alvor. Nordland Arbeiderparti ønsker å gi dem de mulighetene de fortjener, også fordi arbeidslivet i Nordland trenger deres innsats.

I fremtidens arbeidsliv i Nordland trenger vi i tillegg til gode fagarbeidere, både flere lærere, sykepleiere, ingeniører og leger. Tilgangen på lærere og helsepersonell utgjør en kritisk faktor for kommunene i fylket. Digitalisering og automatisering stiller også krav til endret kompetanse i industrien. Dette stiller nye krav til våre videregående skoletilbud. Vi vil fortsette å innrette utdanningen slik at flere tar fag som treffer arbeidslivets behov. Dette betyr også at flere må ta høyere utdanning, altså at noe flere må velge studieforberedende i videregående. Det må lages gode kompetanse- og rekrutteringsplaner i tett dialog med aktørene i arbeidslivet, basert på et arbeid med en analyse av arbeidskraftsbehovet for Nordland.

Lærerløft og lese-, skrive-, regnegaranti

Nordland Arbeiderparti mener at hele det 13-14 årige skoleløpet må sees i sammenheng. Kvaliteten og resultatene i grunnskolen er avgjørende for at elevene skal lykkes i videre opplæring. Alle elevene må derfor sikres grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning tidlig i grunnskoleløpet. Nordland Arbeiderparti vil at alle sikres like muligheter gjennom vårt lese/skrive/regne-løfte. Vi vil også at opplæringen er mer praktisk innrettet, og at de praktiske fagene gis større plass i grunnskolen.

Elever som kommer fra grunnskolen med lav snittkarakter har store utfordringer med å gjennomføre videregående skole. Da trengs det flere kvalifiserte lærere. Spesielt i distriktene, men også i byene og regionsentrene, merkes lærermangelen. Nord Universitet har et tydelig ansvar og må settes i stand til å utdanne nok lærere.

Kunnskapsdepartementet anslo i 2017 det ville mangle 4000 lærere i Nord-Norge de neste ti årene. Ved stortingsvedtaket om lærernorm vil mangelen bli enda større. Derfor må det satses videre for nok studieplasser og økt rekruttering til lærerutdanningen.

Kystvakten må sikres nødvendig helikopterkapasitet

Etter utfasingen av Lynx har kystvakten vært uten helikopterkapasitet. Dette gir kystvakten en sterkt redusert mulighet til å bistå ved ulike typer hendelser i norske farvann som ulykker, katastrofer eller ren suverenitetshevdelse. Den norske sektoren i nordområdene er den sektoren med mest maritim aktivitet. Derfor er også behovet for søk- og redningskapasiteter også størst.

Forsvarssjefens avgjørelse til å avgrense bruken av NH90-helikoptrene til bare fregattene vingeklipper kystvakten til det ugjenkjennelige. For å ivareta sikkerheten i nord til våre fiskere, turister og andre aktører krever vi at kystvakten får tilført helikopterkapasiteter snarest.

God barselomsorg – En investering for livet

Det har over lengre tid skjedd endringer i fødselsomsorgen ved landet sykehus, og fødende får stadig flere steder en minimumstjeneste. Flere og flere Helseforetak legger opp til hjemreise allerede 4-24 timer etter fødsel. Barselomsorgen skyves mer og mer ut til et kommunalt jordmortilbud som ikke er dimensjonert for behovet. Per i dag må 60.000 gravide og barselkvinner dele på 360 kommunalt ansatte jordmødre. Dette får konsekvenser for tilbudet og den oppfølgingen som gis og det oppstår en kritisk periode fra hjemreise til det er reell kontakt med den lokale jordmortjenesten. Konsekvensen er at mor og barn ikke følges opp i forhold til faglige normer.

Tiden umiddelbart etter en fødsel er svært viktig, hvor både mor og barn er i en meget sårbar situasjon der rutiner for amming skal legges, nærheten mellom barn og mor skal styrkes, og der grunnlaget for mestring og god helse skal legges. I en slik situasjon bør spesielt førstegangsfødende ha et solid og godt tilbud, der de er sikret tilsyn og hjelp døgnet rundt. Det kan se ut som redusert liggetid tvinger seg fram som et resultat av økonomiske betraktninger heller enn de behov mødre og jordmødre signaliserer.

En familievennlig barselomsorg handler om å møte mor, barn og familie med godhet, respekt og verdighet. God svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg handler om både helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak og er viktig for å ivareta den fysiske og psykiske helsen til både mor og det nyfødte barnet.

Regjeringen har gjennom St.meld. nr. 12 (2008–2009) med tittelen «En gledelig begivenhet – Om en sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg» skapt forventninger om en styrking av barselomsorgtilbudet. Helseforetakene og den lokale jordmortjenesten skal sammen ha en sentral rolle i oppfølging av mor og barn de første dagene etter fødselen. Forutsetning for en overføring av oppgaver fra Helseforetakene til den lokale jordmortjenesten er kompetanseoverføring og døgkontinuerlig beredskap ute i kommunene. En faglig forsvarlig barselomsorg er betinget av en tydelig organisering, god kommunikasjon, klar tilrettelegging, konkret oppgavefordeling og helsepersonell med tilstrekkelig faglig kompetanse.

Nordland Arbeiderparti ser med bekymring på at spesialisthelsetjenesten legger opp til stadig kortere liggetid i sykehus. Nordland Arbeiderparti ber om at Stortinget sikrer et godt og forsvarlig barselstilbud for våre kvinner og nyfødte barn.

Flytilbud og FOT-ruter

Etter at de nye FOT-rutene ble satt i drift 1. april 2017 har flytilbudet i Nordland blitt svært svekket. Nordland Arbeiderparti mener at gode tilpassede ruter med god kapasitet, og ikke minst riktig frekvens tilpasset lokale behov for næringsliv, helsereiser og reiseliv, er særdeles viktig.

Helsereiser har blitt spesielt utfordrende for pasienter med ulike behov, pårørende og pasienter som har behov for følge. Dette gjelder også reiser internt i Nord-Norge, og da spesielt helsereiser til universitetssykehuset i Tromsø. Flyruter til og fra fylkeshovedstaden Bodø er også redusert og Bodø som «nav» i regional sammenheng er sterkt svekket. Skal Nordland kunne ta ut sitt næringsmessige potensiale, er det avgjørende at vi har et godt flytilbud i hele fylket.

Nordland Arbeiderparti er svært lite fornøyd med de nye flyrutene, og vi vil peke på at det er rom for å gjøre endringer innenfor eksisterende anbudskrav. Slik flyrutene i dag er satt opp dekker de på langt nær reisebehovene i Ofoten og på Helgeland.

Nordland Arbeiderparti mener dagens tilbud ikke gjenspeiler våre innbygges behov for intern kommunikasjon i vår landsdel og til resten av Norge. Fylkestinget anmoder politisk ledelse i departement om snarest å sikre et godt og fleksibelt tilbud med god frekvens for å tilrettelegge

for et fortsatt levende næringsliv, og sikre pasienter og helsevesenet et godt samferdselstilbud i Nordland og i Nord-Norge.

Uttalelser fra felles nordnorsk styresamling 7.-9. september 2018

Nordområdene (oversendes Arbeiderpartiet sentralt som innspill i arbeidet med nordområdepolitikken)

Nordområdene skal fortsatt være Norges viktigste strategiske satsingsområde. Arbeiderpartiet i nord vil videreutvikle og sette ny dagsorden for Nordområdepolitikken hvor både den utenrikspolitiske og den innenrikspolitiske dimensjonen ivaretas.

Satsingen på nordområdene har fire hovedbegrunnelser. Den geopolitiske plasseringen byr på både muligheter og utfordringer. Norge må bidra til lavspenning i nordområdene. Vi må samtidig posisjonere oss for de mulighetene som åpner seg når isen smelter. Klimaendringene merkes godt i nord, og mye av løsningen kan også finnes her. De enorme ressursene i nord vil være viktige for hele verden i framtida, og vi vil sikre størst mulig regionale ringvirkninger av ressursene våre. Befolkningsutviklingen i nord har over flere tiår vært for svak, og befolkningssammensetningen vil forsterke denne utviklingen om det ikke tas aktive grep. Vi må derfor i sterkere grad definere hvordan også vår innenrikspolitikk skal legge til rette for ønsket utvikling i nord.

Den viktigste forutsetning for utviklingen av den nordnorske landsdelen og nordområdene er knyttet til kompetanse og utdanning. Også her vil de menneskelige ressursene utgjøre den viktigste kapitalen i framtiden. Dette innebærer at vi må utvikle utdanningssystemene videre, og legge til rette for livslang læring og kompetanseutvikling i tråd med kompetansebehovet i arbeidslivet. Desentraliserte samlingsbaserte utdanninger, og en strategi for bruk av ny teknologi i undervisningen, vil være sentrale elementer. Dette gjelder særlig for å øke andelen som får mulighet til å ta høyere utdanning. Dette vil gi de som lever i nordområdene avgjørende innflytelse på utviklingen i nord, og styrke grunnlaget for endringer. Lokale og regionale myndigheter må derfor involveres sterkt i hvordan nordområdene skal videreutvikles. Den norske stat er etablert på territoriet til to folk. Urfolksdimensjonen er ekstra viktig å ta hensyn til i nord. Utgangspunktet for utvikling må alltid være vi som lever og bor i nord, både hva vi lever av og hvordan vi lever.

Internasjonalt samarbeid

Det er en overordnet målsetting å sikre fred og stabilitet i nordområdene. Det må derfor være virkemidler tilgjengelig for å utvikle samarbeid folk til folk på tvers av landegrensene, samtidig

som vår suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse skal være tydelig. Arktisk råd og Barentssamarbeidet, samt annen politisk kontakt skal fortsatt bidra til dette. Bevilgningene til disse viktige institusjonene må derfor økes, ikke reduseres slik dagens regjering gjør.

Barentssamarbeidet er Norges viktigste arena for å sikre godt og fredelig naboskap med Russland langs grensen i nord. Utviklende dialog mellom naboer gir avspenning, fred og stabilitet i nord. Arbeiderpartiet vil styrke samarbeidet i Barentsregionen ved å tilbakeføre prosjektmidler til Barentssekretariatet, som er fjernet av dagens regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Arbeiderpartiet vil omsette flere av målene i Kirkenes II erklæringen til praktisk samarbeid i Barentsregionen. Dette gjelder utvikling av virkemidler som gjør det lettere å drive næringsvirksomhet mellom folk som bor på hver sin side av den norsk-russiske grensen. Eksempler på dette er utvikling av felles praksis, standardkontraktsformularer og rimeligere tvisteløsning som øker forutberegneligheten av avtaler mellom små næringsdrivende.

Arbeiderpartiet i nord ønsker økt mobilitet, gjennom fjerning av grensehindre og innføring av visumfrihet i hele Barentsregionen. Mobilitet må kunne gjennomføres uten hinder av sanksjoner mot Russland. De internasjonale institusjonene i Barentsregionen må tilføres myndighet, slik at de selv gjennom interne prosesser kan fjerne grensehindre. Dette sikrer effektiv utvikling av samarbeidet i Barentsregionen innenfor rammen av statens omforente mål i Kirkenes II erklæringen.

Arbeiderpartiet vil gjøre Nordkalotten til den mest integrerte regionen i Europa ved å utvikle nordkalottsamarbeidet. Nordkalottsamarbeidet sikrer samarbeid og mobilitet på tvers av landegrenser i nord, som arbeidsmarked, passfrihet, m.v. Etableringen av Nordkalottrådet var i 1967 nyskapende og fremtidsrettet. Fra da til nå er det internasjonale samarbeidet i Europa sterkt utviklet. Arbeiderpartiet vil modernisere og utvikle rettsgrunnlaget for Nordkalottrådet, slik at det blir et effektivt regionalt styringsorgan for integrering og samordning i nord, som er tilpasset det nye internasjonale samarbeidet i Europa. Dette vil styrke utviklingen i nord, bla. gjennom å legge grunnlaget for felles kompetanseutvikling, innovasjon og økt arbeidsinnvandring fra andre nordiske land.

Våre relasjoner til Russland må fortsatt være basert på fasthet, forutsigbarhet og langsiktighet. Samtidig er det et klart mål at samarbeidet med Russland skal videreutvikles på de områder der vi har felles interesser, og det lokale og regionale folk-til-folk-samarbeidet er enda viktigere enn før. Norge bør derfor ta initiativ til økt næringsvirksomhet på tvers av grensene i nord ved å fjerne grensehinder og jobbe for visumfrihet i hele Barentsregionen.

Arktisk råd har gjennom de siste 20 år vært en suksess. Arbeiderpartiet vil arbeide for at Arktisk råd utvikles videre, med fokus på bærekraftig næringsvirksomhet, sterkere lokal og regional innflytelse, en mer aktiv rolle i å møte klimautfordringene og større engasjement knytte til havet.

Natur og miljø

Menneskeskapte klimaendringer er en av vår tids største utfordringer. Nordområdene rammes først og hardeste av klimaendringene. Paris-avtalen pålegger Norge et taktskifte i klimapolitikken. Arbeiderpartiet vil lede an i overgangen til et lavutslippssamfunn og sikre at Norge når sine ambisiøse klimamål innen 2030. Derfor er norsk økonomi i endring. Vi må i løpet av kort tid snu oss mot en grønnere retning i norsk industri. Fornybarsamfunnet vil gi flere muligheter. Nord-Norge har sterke miljøer, som kan ta lederskap innenfor energi-, industri, mineral- og havnæringer. Vi vil videreutvikle disse fortrinnene. Innenfor fornybar energi må vi derfor legge til rette for mer effektive vannkraftverk, nye vind- og solkraftverk. Det vil gi flere trygge arbeidsplasser i nord, og bidra til kutt i klimagassutslipp.

Plast i havet er en av vår tids største miljøutfordringer. Plast definert som farlig avfall i Baselkonvensjonen. Mengden plast i havet er raskt økende og både vil ha og har konsekvenser for de maritime økosystemene. Arbeiderpartiet vil gjøre Norge til en ambisiøs aktør for å rense havrommet for plast. For å minske mengden som havner i havet må forbruket kuttes og det som er i bruk må i større grad resirkuleres. I tillegg må det gjøres en innsats for å hente opp plasten som allerede er i havet. Det er en utfordring at det ikke er åpenbart hvem som skal gjennomføre og betale for dette arbeidet. Arbeiderpartiet mener Norge må jobbe for å få på plass internasjonale avtaler som sikrer at alle er med på å bidra.

Arbeiderpartiet vil arbeide for sikkerheten til sjøs, for å redusere risikoen for miljøkatastrofer til havs. Eventuelle utslipp i nordområdene kan ha store konsekvenser for livet i havet og oss som bor her. Det må investeres i og utvikles teknologi og innovasjoner som gjør risikoen for ulykker mindre på skip og plattformer. Beredskapen for utslippshåndtering må styrkes, særlig i nordområdene.

Arbeiderpartiet vil bekjempe utslippet av drivhusgasser som skader miljøet i Arktis, ved å styrke det internasjonale samarbeidet for å bytte ut kull som energibærer, satse på fornybar energi og bygge opp null- og lavutslippsindustri. Det er viktig at vi i fremtiden i større grad satser på forskningssamarbeid og teknologiutveksling for å utvikle mer klimavennlig løsninger og sikre at de tas i bruk raskest mulig. Arbeiderpartiet vil videreføre og styrke det internasjonale samarbeidet for rensing av utslipp til luft.

Næringsutvikling

Ny teknologi og økt etterspørsel etter ressursene er sterke grunner til økt oppmerksomhet, tilstedeværelse og økende aktiviteter i Nord. Uttak og utnyttelse av naturressursene i nord skal gi ringvirkninger i nord må være et bærende prinsipp. Vi må gjennom en aktiv næringspolitikk legge til rette for økt verdiskapning og samfunnsbygging i nord.

Arbeidsplasser knyttet til landbruk er et viktig grunnlag for bosetting og selvforsyning i nordområdene. Det er viktig med en helhetlig og forutsigbar politikk som legger til rette for produksjonsmangfold og variert bruksstørrelse. Norge er alene i verden om å ha et arktisk landbruk av noe omfang. Dette gir oss et særlig ansvar, samtidig som det byr på store muligheter for merkevarebygging. Forskning og innovasjon knyttet til blå-grønn bioproduksjon i arktis vil være viktig for å realisere dette potensialet.

Endringer i fiskens vandringsmønster og en isfri nordøstpassasje gir muligheter som vil ha stor betydning for Nordområdene, spesielt knyttet til den blå veksten, skipstrafikk, ny teknologi og på en rekke andre felt.

Norge eksporterer store verdier fra nordområdene, men ubearbeidede produkter utgjør en altfor stor andel. Skal vi lykkes med å øke verdiskapingen og sikre livskraftige lokalsamfunn, må flere bedrifter bevege seg høyere opp i verdikjeden. Sterkere samarbeid mellom kunnskapsmiljøene og næringslivet, i kombinasjon med en målrettet næringspolitikk og videreutvikling av effektive transportkorridorer fra kyst til marked vil være viktig for å oppnå dette.

Olje- og gassressursene antas å være betydelig større i nordområdene enn de gjenværende ressursene på øvrige deler av norsk sokkel. Når petroleumsnæringen beveger seg nordover, er det ei forutsetning at det gir betydelige regionale ringvirkninger i form av varige arbeidsplasser på land. Vi må ha ilandføring flere steder, baser og driftsorganisasjoner i nord må videreutvikles, og leverandørindustrien i nord må gis muligheter gjennom et eget utviklingsprogram. Hensynet til miljø, fiskeri, havbruk og reiseliv må ivaretas særskilt i nordområdene.

Prosessindustrien i Norge har det laveste karbonavtrykket i verden. I nordområdene ligger det svært store mineralressurser. Det er viktig at ressursene kartlegges og at utvinningen bidrar til at industrien kommer høyere opp i verdikjeden. I nord er det et potensial for å se på hvordan gass kan møte mineral for å utvikle nye produkter.

Nødvendig infrastruktur må være på plass for å utvikle og trygge befolkningen i nord. Det er avgjørende for utviklingen også i Øst Finnmark at det nå må fattes politisk beslutning om

videreføring av 420 Kv kraftlinje fra Skaidi til Varangerbotn. Arbeiderpartiet i nord kan ikke aksepterer at Statnett innvilges dispensasjon fra tilknytningsplikten for framføring av nødvendig kraftkapasitet. Det er likeså helt uakseptabelt om NVE innvilges tillatelse til forskriftendring for å kreve anleggsbidrag fra kraftselskaper som søker tilknytning. Industri- og energiutvikling i Øst Finnmark må ha de samme forutsetninger som resten av landet.

Arbeiderpartiet vil arbeide for økt kapasitet i oppdrettsnæringen i nord, så lenge dette kan gjøres uten vesentlig økning i risiko for utvikling av sykdom i anleggene. Arbeiderpartiet i nord krever at nøytral følgeforskning og overvåkning fremskaffer nødvendig informasjon om eventuell miljøpåvirkning fra havbruksnæringen på øvrig fiskerinæring.

Arbeiderpartiet vil legge til rette for mer transport gjennom Nordøstpassasjen, fordi dette vil styrke næringslivet i Nord Norge, bl.a. gjennom mer næringsutvikling med Asia. Arbeiderpartiet vil dessuten støtte finske planer om bygging av jernbane fra Rovaniemi til Kirkenes. Arbeiderpartiet vil ha dobbeltspor på Ofotbanen for å øke kapasiteten for eksport av fisk fra Nord Norge. Samtidig må eksisterende banestrekninger få en nødvendig oppgradering, og de ulike strekningene må sees i sammenheng.

Norge eksporterer store verdier fra nordområdene, men ubearbeidede produkter utgjør en altfor stor andel. Skal vi lykkes med å øke verdiskapingen og sikre livskraftige lokalsamfunn, må flere bedrifter bevege seg høyere opp i verdikjeden. Sterkere samarbeid mellom kunnskapsmiljøene og næringslivet, i kombinasjon med en målrettet næringspolitikk og videreutvikling av effektive transportkorridorer fra kyst til marked vil være viktig for å oppnå dette.

Størstedelen av Norges havområder er i nordområdene, og de kjente ressursene er store. Sjømatnæringene vil også i framtida være viktige i nord, og sjømatindustrien må videreutvikles. Sjøarealenes størrelse kombinert med temperaturøkningen i havet gir muligheter for betydelig vekst, særlig innen havbruk. Forutsetningen er at det miljømessige avtrykket er innenfor akseptable rammer, og at hensynet til fiskerinæringen ivaretas. De store fiskeressursene i nord må skape større verdier og flere arbeidsplasser på land i nord, og dette må være førende for den nasjonale fiskeripolitikken.

Nordområdene går mot et betydelig overskudd på fornybar energi, og mulighetene for økt fornybarproduksjon er stort. Videreutvikling av de kraftforedlende industrimiljøene i nord, og etablering av nye industriklynger, er avgjørende for å ta i bruk disse mulighetene. Nordområdene er svært godt egnet til etablering av kraftforedlende digitalindustri, på grunn av det kalde klimaet. Det er viktig å få på plass nødvendig infrastruktur for å utløse dette

potensialet, og vi må satse på teknologi som gir ringvirkninger som står i forhold til ressursinnsatsen.

Svalbard

Svalbard er norsk territorium. Arbeiderpartiet vil sikre utviklingen på Svalbard, og legge til rette for næringsutvikling som sikrer bosetting og aktivitet. Utvikling av ny bærekraftig energiforsyning og bygging av ny havn er viktige infrastrukturinvesteringer for å lykkes med dette. Forskning og kompetanse, reiseliv, romfart, fiskeri, maritim sektor, havneutvikling, infrastruktur og beredskap er alle områder som må være del av den fremtidige satsingen på Svalbard.

Arbeiderpartiet vil arbeide for å etablere en Norsk økonomisk sone på 200 nautiske i havet utenfor Svalbard.

Sikkerhetspolitikk

Det er en overordnet målsetting å sikre fred og stabilitet i nordområdene. Samhandling mellom statene i nord skal være basert på folkeretten. Arbeiderpartiene i nord vil betone viktigheten av at norsk utenrikspolitikk også i fremtiden bygger på regional naboskapsdialog, og på selvpålagte restriksjoner i Finnmark. Det må også bygges opp et troverdig forsvar av Norge som er basert på norsk militær kapasitet og leveransesikkerhet.

Jernbane Rovaniemi-Kirkenes

Finland har initiert et jernbaneprojekt fra Rovaniemi til Kirkenes. Arbeiderpartiene i Nordland, Troms og Finnmark er svært positiv til dette viktige nordkalottprosjektet, på tvers av landegrensene. En realisering av denne banen vil stimulere til vekst og utvikling i nordområdene og åpne for nye globale handelsmønsteret og befeste de nasjonale interessene i Arktis.

Planlegging av en jernbane fra Rovaniemi til Kirkenes vil kreve et omfattende samarbeid mellom finske og norske myndigheter. Nordland, Troms og Finnmark AP ber om at regjeringen intensivere sitt arbeid knyttet til denne strekningen og inntar en mer aktiv og tydelig rolle i arbeidet, slik at Norge kan være med på å bidra til utvikling, både med hensyn til framdriften og avveining av samiske interesser.

Miljø

Menneskeskapte klimaendringer er en av vår tids største utfordringer. Nordområdene rammes først og hardest av klimaendringene. Paris-avtalen pålegger Norge et taktskifte i klimapolitikken. Arbeiderpartiet vil lede an i overgangen til et lavutslippssamfunn og sikre at Norge når sine ambisiøse klimamål innen 2030. Derfor er norsk økonomi i endring. Vi må i løpet av kort tid snu oss mot en grønnere retning i norsk industri. Fornybarsamfunnet vil gi flere muligheter. Nord-Norge har sterke miljøer, som kan ta lederskap innenfor energi-, industri, mineral- og havnæringer. Vi vil videreutvikle disse fortrinnene. Innenfor fornybar energi må vi derfor legge til rette for mer effektive vannkraftverk, nye vind- og solkraftverk. Det vil gi flere trygge arbeidsplasser i Nord-Norge, og bidra til kutt i klimagassutslipp.

Kollektivtilbudet må styrkes og tilpasses folks transportvaner. Det må bli et reelt alternativ til privatbilisme både i byene og i distriktet. Så lenge det ikke eksisterer et reelt kollektivtilbud i distriktene, så må ikke de som er avhengig av bil straffes. I tillegg må utslippstung kollektivtransport erstattes med mer miljøvennlige alternativer. Nord-Norge skal være ledende i bruken av nullutslippsbusser og elektriske ferger.

Gjennom egen virksomhet, bruk av innkjøpsmakt, samarbeid med næringslivet og planlegging av en utslippsfri kollektivtransport, spiller fylkeskommunene en nøkkelrolle i å utvikle klimavennlige samfunn.

Forsvar

Forsvarets grunnleggende oppgave er å ivareta Norges sikkerhet og trygghet, våre interesser og verdier. De siste årene har trusselbildet og det sikkerhetspolitiske landskapet endret seg. Norge trenger et sterkt forsvar tilpasset den nye situasjonen, moderne utrustet og med høykompetent personell.

Det er spesielt viktig at forsvaret er i stand til å løse de utfordringer Norge kan stå overfor i nordområdene. Vi vil styrke forsvarsevnen i Nord-Norge med relevante bidrag fra alle forsvarsgrener.

Det foreslås nå en storstilt privatisering av sivile tjenester i forsvaret, transport, kjøkken, verksted og øvrige tekniske tjenester. Kostnadene for dette vil måtte bæres av de ansatte i Forsvaret, ved vesentlig svekkede lønns-, pensjons-, og arbeidsvilkår. Det utløser også spørsmål rundt beredskap, sikkerhet og demokratisk styring.

Arbeiderpartiene i Nordland, Troms og Finnmark mener derfor at Forsvarets oppgaver i størst mulig grad skal ivaretas av Forsvaret selv.

Aktiv næringspolitikk for nordområdene

Nordområdene er et område som ressursmessig gir store muligheter for hele landet. I nordområdesatsingen er verdiskaping, infrastruktur, kunnskap, ny teknologi og havet sentrale elementer. Kunnskap skal være grunnlaget for de valgene som gjøres i nordområdene. Utgangspunktet skal være de naturgitte fortrinnene i nord og i de sterke kunnskapsklyngene.

Utnyttelse av naturressurser på land og til havs, som landbruk, havbruk, mineraler, reiseliv, energi, maritim virksomhet og nye næringer basert på marine og landbaserte ressurser, blir stadig viktigere. Folk og samfunn er de viktigste byggesteinene i nordområdepolitikken. Livskraftige lokalsamfunn er en forutsetning for at dette kan skje på en bærekraftig måte, som ivaretar miljø, klima og urfolk. Utnyttelse av ressursene i nord skal gi regionale ringvirkninger. Slik legger vi grunnlaget for framtidens arbeidsplasser. Det skal være attraktivt for ungdom i nord å velge jobber i nord.

Vi som bor i nord er opptatt av å bygge samfunn. Av norsk oljehistorie har vi lært hvilken avgjørende betydning kombinasjonen av dyktige fagfolk og modige politikere har hatt for å sikre nasjonalt eierskap og lokale ringvirkninger.

Innbyggere i Nord-Norge forventer å utgjøre en større andel av næringer som fremover vil dreie seg stadig mer om ny teknologi, digitalisering, automatisering, klimaspørsmål og energibehov.

Arbeiderpartiene i Nordland, Troms og Finnmark har mener at vi i større grad må videreføre det vi produserer. Det krever langsiktige og forutsigbare rammebetingelser, slik at næringslivet styrker konkurranseevnen. Utvikling av ny industri må bygge på de fortrinnene vi har i nordområdene. En aktiv næringspolitikk tar hensyn til næringslivets konkurransevilkår, som gjør at vi lettere vinner i konkurransen om bedriftsetableringer og nye arbeidsplasser. En aktiv næringspolitikk tar hensyn til at verdiskapingen skal skje der hvor ressursene høstes. En aktiv næringspolitikk skaper den mest miljø- og klimavennlige industrien i verden. En aktiv næringspolitikk skaper ringvirkninger og arbeidsplasser der folk bor i nord. Ikke en passiv tilnærming der de store aktørene høster av landsdelens ressurser og hvor verdiskapingen tilfaller helt andre deler av landet eller utlandet.

Arbeiderpartiet må være en motvekt til regjeringen sentraliseringspolitikk

Fylkespartiene i Nord-Norge er tilfreds med at sentralstyret har satt i gang et omfattende arbeid med å videreutvikle Arbeiderpartiets distriktspolitikk. Dette politikkområdet vil være helt avgjørende for bred oppslutning for Arbeiderpartiet i det kommende kommune- og fylkestingsvalget. Det trengs en tydelig motvekt mot den sentraliseringspolitikken som dagens regjering fører.

Befolkningsfremskrivingen fra SSB viser en demografisk skjevhet i fordelingen av unge og eldre i fremtidens bygd og by dersom utviklingen fortsetter som i dag. Dette vil ikke være lønnsomt for Norge på lang sikt. Det er et politisk valg om man vil forsterke urbaniseringen ytterligere, eller om man vil legge til rette for en vekst som fordeler seg i hele landet, der verdiene skapes. Fellesmøtet for de nordnorske Arbeiderpartiene legger vekt på at Norge fortsatt skal ha sin styrke i en desentralisert bosetting i hele landet.

Framtidas distriktspolitikk for Arbeiderpartiet må bygge på følgende momenter:

- Målet er å sikre vekst og utvikling i hele landet framfor ytterligere sentralisering. En aktiv distriktspolitikk må kobles på alle relevante politikkområder som stimulerer til aktivitet og bosetting. Det innebærer spesielt tydelig politikk for næring, landbruk, fiskeri, finans, energi og infrastruktur.
- En aktiv næringspolitikk må ha økte virkemidler og beslutningsmakt i lokale og regionale folkevalgte organ. De regionale utviklingsmidlene må økes, Innovasjon Norge må ha regionale styrever og de nasjonale næringspolitiske virkemidlene må innrettes på en måte som gjør at de er tilgjengelige for næringslivet i distriktene. Naturressursene må styres av fellesskapet, og forvaltes på en slik måte at mest mulig av sysselsettingen og verdiskapingen kommer lokalsamfunnene til gode.
- Statlige arbeidsplasser må organiseres etter prinsippet «sentralisere det vi må, desentralisere det vi kan». Dagens regjering har sentralisert et høyt antall statlige arbeidsplasser. Arbeiderpartiet må føre en politikk der statlige kompetansearbeidsplasser brukes som et virkemiddel i distriktspolitikken. Nye statlige oppgaver må legges utenfor de store byene. Det må vises og vilje til å beholde og lokalisere statlige arbeidsplasser og kompetansmiljø også i de mindre og mest sårbare bo- og arbeidsmarkedsregionene.
- Utdanning og kompetanse må tilbys i et desentralisert perspektiv. Tilgang på kompetanse er nøkkelen til at vi lykkes i fremtiden. Skal det bo folk i distriktene i fremtiden, må ungdommene ha tilgang på utdanningsmuligheter nær der de bor. Desentraliserte

videregående skoletilbud og desentralisert tilgang på høyere utdanning er avgjørende for å rekruttere ungdom til de enkelte lokalsamfunns behov for arbeidskraft i fremtiden, det være seg i offentlig eller privat sektor. Den offentlig finansierte forskningen må i vesentlig større grad rettes inn mot småbedrifter og behovene til næringslivet i distriktene.